

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Országos tenyészállatkiállítás.

Az 1909. június 6—10-ig a budapesti Tattersall telepen rendezendő

országos tenyészállatkiállítás

szabályzatának főbb pontjai:

Bejelenthetők: bármely fajta szarvasmarhák, sertések, juhok és kecskék, bivalyok és nehéz igazslovak (nagy nonius és hidegvérűek).

Bejelentési határidő: 1909. február 15.

Térdíj: 1 db szarvasmarháért 10 K.; sertések, juhok és kecskék részére egy-egy 8-5 négyzetméter területű ketreccz, melyben 8-12 darab állat elfér, 20 K.; 1 db loért naponta 4 K., mely díjban az ellátás (alom, zab és széna) költsége is bennfoglaltatik. Lovaknál ezenkívül darabonként 6 K. bejelentési díj fizetendő. Szopós állatokért térdíj nem jár.

Hajtódíj: 1 darab szarvasmarháért 2 kor., 1 db sertés, juh vagy kecskéért 1 K., lovakért semmi.

A térdíj, illetve lovaknál a bejelentési díj, valamint a hajtódíj előre fizetendők.

Takarmány és alomszalmát a helyszínén kapható, de otthonról is szállítható.

Eladó állatok ára a katalógus számára bejelentendő.

Eladók esetén ezen katalógus-ár 3%-a a kiállítási pénztárt illeti.

Leíró adatok közléséért a katalógusban nyomtatott soronként 20 fillér fizetendő.

Külföldieknek nagyszámu értékes műtárgyak, pénzdíjak és elismerő oklevelek fognak kiosztásra kerülni.

Gépkiallítási térdíj: négyzetméterenként 2-5 K. a terület fekvése szerint.

A kiállítás tervezete és bejelentési ívei az Országos Állatkiállítás Rendező-Bizottságától (Budapest, IX., Köztelek-utca 8.) ingyen beszerezhetők.

A rendező-bizottság.

A mezőgazdasági érdekképviseletről szóló törvényjavaslat-tervezet tárgyalására kiküldött bizottság ülése.

(1908. december 9.)

Jelen voltak **Bujanovics Sándor**, az OMGE. alelnöke elnökléte alatt: **Pallavicini Ede** örgróf az OMGE. részéről, **Meskó Pál** a Magyar Gazdaszövetség részéről, **Székkács István** (Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek), **Ponnyáz Jenő** (Abauj-Tornavármegyei G. E.), **Vásárhelyi József** (Aradvármegyei G. E.), **Torley Gyula** (Bács-Bodrogvármegyei G. E.), **Ország Lajos** (Baranyavármegyei G. E.), **Horthy Gyula** (Beregvármegyei G. E.), **Zongor János** (Borsvármegyei G. E.), **Belizsey Géza** (Békésvármegyei G. E.), **Telegdy József** (Biharvármegyei G. E.), **Tarnay Gyula dr.** (Borsodvármegyei G. E.), **Hary Ágost** (Csanádvármegyei G. E.), **Borszék Soma** (Csikvármegyei G. E.), **Bánffy Ernő báró** (Erdélyi G. E.), **Geiger Ferencz** (Esztergomvármegyei G. E.), **Koller Pál** (Fejérmegyei G. E.), **Szent-Iványi Árpád** (Gömörki-hontvármegyei G. E.), **Lippay Zoltán** (Győrvármegyei G. E.), **Keglevich Gyula gróf** (Hevesvármegyei G. E.), **Ivánka István** (Hontvármegyei G. E.), **Lázár László** (Hunyadvármegyei G. E.), **Almásy Imre gróf dr.** (Jász-Nagy-Kun-Szolnokvármegyei G. E.), **Koritsánszky János** (Kecskeméti G. E.), **Kalman Rudolf** (Komáromvármegyei G. E.), **Bukovinszky Artur** (Krassószörényvármegyei G. E.), **Nyegre László** (Máramarosvármegyei G. E.), **Haneély Gyula** (Nógrádvármegyei G. E.), **Mezey Gyula** (Nyitravármegyei G. E.), **Keglevich Gabor gróf** (Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegyei G. E.), **Laehne Hugó** (Nyugatmagyarországi Földmívelők G. E.), **Bartal Aurél** (Pozsonyvármegyei G. E.), **Bujanovics Gyula** (Sárosvármegyei G. E.), **Hoyos Miksa gróf** (Somogyvármegyei G. E.), **Rupprecht Olivér** (Sopronvármegyei G. E.), **Domahidy István** (Szatmárvármegyei G. E.), **Bokor Pál** (Szegedi G. E.), **Máriássy Mihály dr.** (Szepesvármegyei G. E.), **Szemmáry József** (Szolnok-Dobokavármegyei G. E.), **Sztojanovich György báró** (Temesvármegyei G. E.), **Kovács-Sebestyén Endre**

(Tolnavármegyei G. E.), **Sztáray Sándor gróf** (Ungvármegyei G. E.) **Hunkár Dénes** (Veszprémmegyei G. E.), **Hertelendy Ferencz** (Zala vármegyei G. E.), **Andrassy Sándor gróf** (Zemplénvármegyei G. E.), **Osztróczky Miklós dr.** (Zólyomvármegyei G. E.), továbbá **Bernát István dr.** és **Rubinek Gyula** igazgaók, a javaslat tervezői, **De Pott-re Bruno**, **Löherer Andor**, az előbbi mint **Laehne Hugó** helyettese, **Buday Barna**, **Jeszenszky Pál**, **Szilassy Zoltán**, az OMGE. titkárai **Mutschenbacher Emil dr.** és **Kovácsy János** OMGE. segédtitkárok és **Fabricius Endre** OMGE. segédtitkár mint jegyző.

Meg nem jelentek: **Zselenski Róbert gróf** (OMGE.), **Becsey Karoly dr.** (Alföldi Földmívelők Gazdasági Egyesület), **Cinatricis Lajos dr.** (Csongrádvármegyei G. E.), **Blaskovich Ferencz** (Délvidéki Földmívelők G. E.), **Melczér Vilmos** (Erdélyi Szász G. E.), **Bánvártth Sándor** (Mosonvármegyei G. E.), **Scitinszky Adolf dr.** (Pancsovai G. E.), **Rónay Ernő** (Torontá vármegyei G. E.), **Ugron Akos** (Udvarhelyvármegyei G. E.).

Kimentette magát betegségére való hivatkozással: **Kállay András** (Szabolcsvármegyei G. E.).

Nem képviseltették magukat: a **Debreczeni G. E.**, **Kiskülföldvármegyei G. E.**, **Liptóvármegyei G. E.**, **Szilagyvármegyei G. E.** és a **Torda-Aranyosvármegyei G. E.**

Bujanovics Sándor elnök: A GEOSz. október hó 22-en tartott nagygyűlésén a következő határozatot hozta:

„A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének nagy gyűlése az előző javaslatot általánosságban a tárgyalás alappul elfogadja és kimondja, hogy a kötelező gazdasági érdekképviselet törvényi megalkotását kívánja, a javaslatnak részletes megvitatására és kidolgozására felkéri és kiküldi az OMGE. elnököt és a gazdasági egyesület-ek egy-egy kiküldöttjét, az előadót és a tervezet készítőit. Ezen bizottság munkálatait a szövetségnek 1909 január havában tartandó ülésén benyújtani tartozik.“
(Általános helyeslés.)

MEGJELENT A
:: :: MAGYAR :: ::
MEZŐGAZDÁK
SZÖVETKEZETE
Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

TÉLI GAZDASÁGI ANYAG
baromfitenyésztési és háztartási cikkek
ÁRJEGYZÉKE.

Kívánatra bérmentve küldjük.

Mai számunk 20 oldal.

Ezen határozat következtében hívtuk össze a mai napra a gazdasági egyesületek kiküldötseit, kiket üdvözölve, az értekezletet megnyitom.

A mai értekezlet jegyzőkönyvének vezetésére felkérem *Fabricius* Endre segédtitkár urat. (Helyeslés.) Bátorodom bejelenteni, hogy a mai értekezletre szóló meghívó megküldött 60 gazdasági egyesületnek, tudniillik azoknak, amelyek a GEOSz. kötelekébe tartoznak. Ezek közül kiküldötseit bejelentette 55, tehát a mai értekezleten képviselve nincs ö: egyesület. A kiküldöttek között levő *Kállay* András hozzám intézett táviratában bejelenti, hogy betegsége következtében mai értekezletünkön nem vehet részt. Bejelentem továbbá, hogy *Mérey* Lajos, aki az érdekképviseleti törvényjavaslatnak a nagygyűlésen előadója volt, ezen tisztjéről lemondott, amit sajnálattal kell tudomásul vennünk. Ezek után méltóztassék afelett határozni, hogy miképpen, milyen formában kívánják a tanácskozásokat megejteni? A kérdés az, hogy kívánja-e a t. értekezlet a törvényjavaslat-tervezet általánosságban tárgyalni? Bár ennek prejudikál a nagygyűlésen hozott határozat, amely a tervezetet általánosságban a tárgyalás alapjául elfogadta.

Szentiványi Árpád azt indítványozza, hogy először általánosságban tárgyaljon az értekezlet, főképpen azért, mert szólónak és vele együtt igen sok gazdatársának több elvi kifogása van a javaslat ellen.

Kegelevich Gábor gróf csatlakozik *Szentiványi* indítványához, mert szerinte is csak akkor mehetünk bele a részletes tárgyalásba, ha előbb a főbb elvi kérdésekre nézve megállapodásra jutottunk. Már pedig tudvalevő, hogy több gazdasági egyesületnek elvi aggálya van a javaslat, főleg a kamarai rendszer ellen. Ezeket kell előbb okvetlenül tisztázni.

Domahidy István osztozik előtte felszólalók nézetében. Két elvi kérdés van, amely ma urálja a helyzetet s amely felett mindenképp dönteni kell. Az egyik az, hogy nem lehetne-e a már mély gyökeret vert gazdasági egyesületekre bizni a kamarai teendőket, a másik pedig, hogy bizonyos cenzus megállapítása mellett nem lehetne-e a kerületi törvényhatósági kamarákat felállítani. Ebben az elvi kérdésben kell mindenképp dönteni.

Elnök: Az értekezlet többsége tehát abban egyezik meg, hogy a részletes tárgyalást előzze meg egy általános vita.

Kovács-Sebestyén Endre a tárgyalás megkezdése előtt a forma kedvéért konstataálni kívánja, hogy mely egyesületek kik által vannak a mai értekezleten képviselve.

Fabricius Endre felolvassa a gazdasági egyesületeknek a mai napra kiküldött és jelenlevő képviselőit.

Telegdy József a tárgyalás menetére nézve azt az indítványt teszi, hogy az elnök tegyen fel mindig egy-egy elvi kérdést és afelett induljon meg a vita azzal a megszorítással, hogy egy-egy elvi kérdéshez mindenki csak egyszer szólalhatson fel és egy-egy felszólalás 10 percnél tovább ne tarthasson.

Hoyos Miksa gróf ugyanilyen értelemben szólal fel.

Szentiványi Árpád szerint, ha egyes elvi kérdések felett fogunk tárgyalni, akkor ez már nem általános, hanem részletes tárgyalás lesz.

Elnök is úgy véli, hogy az egyes elvi kérdések felett való tárgyalás ellenkezik az általános tárgyalás természetével. Már pedig az értekezlet úgy határozott, hogy előbb általános vitát kezd.

Az általános vita megindultával elsőnek

Szentiványi Árpád szólalt fel. Szólónak, valamint több gazdatársának legnagyobb kifogása a kamarai rendszer ellen van. Például hozza fel az iparkamarákat, melyeknek hasznát soha nem látta a kisiparos. Ha ezt a kamarai rendszert felállítják, akkor 4-5 esztendőn belül valamennyi gazdasági egyesület az országban meg fog szünni, amelyekre pedig szükségünk van, mert azokhoz már megvan a gazdaközönység bizalma. A megyénkénti beosztást ajánlja olyképpen, hogy két-három kisebb vármegye egyesülése e célra megengedtesék. A vármegyék területén belül pedig a gazdasági egyesületeket kívánja a kamarai teendőkkel felruházni.

Domahidy István szintén a gazdasági egyesületeket kívánja a kamarai teendők ellátásával megbízni, különösen abból a szempontból, mert a magyar ember mindig a decentralizáció felé törekszik és törekvéseit mindig csak a decentralizációval tudta elérni. Ebből kifolyólag indítványt nyújt be oly értelemben, hogy egy bizonyos cenzus megállapítása mellett törvényhatóságok szerint állítsanak fel a kamarák, ahol pedig a törvényhatóság a cenzust nem üti meg, ott kisebb vármegyék csoportosíthatók legyenek.

Andrássy Sándor gróf csatlakozik *Szentiványi* indítványához s a Zemplénvármegyei Gazdasági Egyesület indítványaként javasolja, hogy kötelező társulás alapján szerveztessenek újra a gazdasági egyesületek s ezen gazd. egyesületek a saját kebelükből alakítsák ki a gazdasági kamarákat. Ahol ma nem léteznek, ott a kényszer-társulás útján létesíttessenek gazdasági egyesületek. És pedig vagy egy vármegyében, ha az elbirja, vagy pedig ha nem bírja el, akkor több kisebb vármegyében.

Ivánka István szükségesnek tartja konstatálni, hogy az értekezlet túllépte hatáskörét. A szövetségi nagygyűlés ugyanis úgy határozott, hogy általánosságban és elveiben a törvényjavaslat-tervezetet elfogadja s ez a bizottság csak arra van kiküldve, hogy ezen törvényjavaslat részleteit tárgyalja le. Különben is a részletes tárgyalás során a most tárgyalt kérdéseket is elő lehet adni.

Almássy Imre gróf dr. is abból a szempontból ellenzi a kamarai rendszert, hogy annak megvalósításával a gazdasági egyesületek tönkretétetnének.

Hoyos Miksa gróf a napirend kimerítésére nézve azt a konkrét indítványt teszi, hogy precízizirova tüzze ki az elnök tárgyalás alá a kérdéseket és pedig a következő öt kérdést:

az önmegadóztatás, a kötelező társulás, a választási módszer, a területi beosztás és ezzel kapcsolatban a viszony a gazdasági egyesületekhez és a szerveknek miként való kiépítése.

Bokor Pál teljes mértékben csatlakozik *Ivánka* indítványához, annál is inkább, mert a részleteknél a most felhozott szempontok mind érintve vannak és az erre vonatkozó vélemények ott is előadhatók.

Mérey Gyula szerint hibát követett el az értekezlet, midőn a tárgyalás elején általános vita tartását határozta el akkor, amikor a szövetségi nagygyűlés már elfogadta általánosságban a tárgyalás alapjául a javaslatot. Szólag ragaszkodik ahhoz, hogy a nagygyűlés határozatát tisztelve, menjünk bele a részletes tárgyalásba. Álláspontja tehát lényegében egyezik az *Ivánka* álláspontjával, de nem ellenkezik ez a *Hoyos* gróf indítványával sem, mert az általa kijelölt kérdések a *Rubinek-Bernát-féle* javaslat egyes pontjaiban benne vannak és azok során tárgyalhatók. Szólag tehát az előbbi határozat kikorrigálását javasolja olyképpen, hogy az egyes elvi kérdéseket a javaslat szakaszai során tárgyaljuk le.

Elnök kérdi az értekezletet, kívánja-e, hogy ezt a kérdést újból felvesse és e felett újból hozzon határozatot az értekezlet?

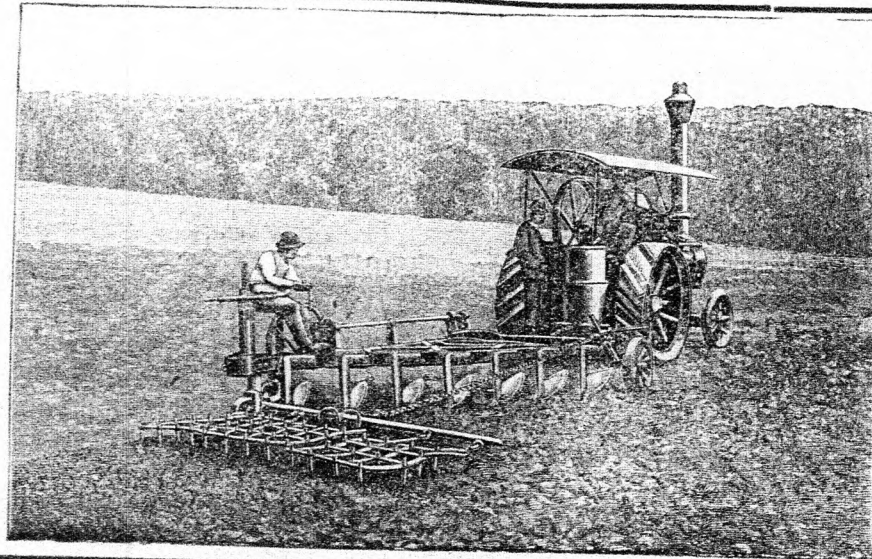
Hertelendy Ferencz, aki a szövetségi nagygyűlés határozatának alapjául szolgáló indítványt benyújtotta, azt hiszi, hogy még feltenni sem lehet ezt a kérdést, mert a nagygyűlési határozatban világosan ki van mondva, hogy ezt a bizottságot „a tervezet pontozatának részletes megvitatására” küldi ki.

Pallavicini Ede örgróf álláspontja az, hogy a kamarák szervezése legcélszerűbben abban a keretben történhetik, amely az ország közigazgatási beosztásának megfelel, vagyis a megyei beosztás keretében. Az országnak megyénkénti beosztása nem pusztán a véletlen műve, hanem annak geográfiai, népesedési és egyéb alapjai vannak, amit nekünk is respektálnunk kell a kamarák felállításánál. Azonkívül szükséges, hogy ebbe a keretbe befoglaljuk a közsékeket és járásokat is, mert annak nincs értelme, hogy egyes nagy kerületeket alkossunk, amelyeknek nincs töltelke.

Andrássy Sándor gróf figyelmébe ajánlja az értekezletnek, hogy az általános vita tartására vonatkozó elfogadott határozatnak helyes értelme az, hogy kiragadunk egy-néhány kérdést, amelyek a részletes tárgyalásnál is elő fognak fordulni, azok felett most döntünk és azután megyünk bele a részletes tárgyalásba.

Kegelevich Gábor gróf szerint, mikor azt mondjuk, hogy elvileg határozunk, nem mondjuk egyszersem azt is, hogy általános vitát kezdünk, hanem csak azt, hogy a részletes tárgyalás előtt néhány fontosabb elvi kérdésben határozunk.

Elnök konstatálja, hogy a nagygyűlés már akként határozott, hogy általános vita legyen. Most azonban az általános vita folyamán kezdünk arra a meggyőződésre jutni, hogy célszerűbb egyes elvi kérdéseket kiragadni, azok felett határozni s csak azután térni át a rész-

UJ! **Egygéprendszerű gőzszántás** UJ!

(egy ölet fogó 7 vasu ekével).

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

letes tárgyalásra. A legfontosabb elvi differencia abban a tekintetben merült fel az értekezlet tagjai között, hogy a törvénytervezet kerületi kamarákat kontemplál, ezzel szemben pedig a felszólalók nagy része a kamarai teendőkkel a létező vidéki gazdasági egyesületeket kívánja felruházni, vagy amint Domahidy előadta, a törvényhatóságokat. Ezt az elvi kérdést tehát szavazás alá bocsátja.

Bokor Pál a kérdés feltevéséhez szólva, azt fejtegeti, hogy szavazás csak a részletes tárgyalás mikéntjére nézve történhetik, vagyis hogy úgy kívánja-e az értekezlet a részletes tárgyalást, hogy a javaslatot szakaszonként tárgyalja, vagy pedig úgy, hogy előbb egyes elvi kérdéseket megemelve, azokat külön tárgyalja.

Mezey Gyula sem tartja szerencsésen feltettnek a kérdést, mert a feltett kérdést még vita sem előzte meg.

Zongor János valamennyi indítvány között Pallavicini ögróf indítványát tartja a legegészségesebbnek és azt ajánlja elfogadásra.

Hanzóly Gyula a kamaráknak megyei beosztása mellett foglal állást már csak azért is, mert a tervezetbe eredetileg mellékelte kerületi beosztást szülő közlekedési szempontokból is lehetetlennek tartja.

Laehne Hugónak az az álláspontja, hogy a kamarák szervezésének kérdése már el lett döntve, mi afelett nem vitakozhatunk, hanem a kisebbségnek köteleessége deferálni. Ajánlja Bokor indítványát elfogadásra.

Sztojanovics György báró amellett van, hogy a részletes tárgyalást megelőzőleg a fő ütköző pont tekintetében általánosságban történjék döntés.

Keller Pál a megyéenkénti beosztást fogadja el. Ha keresztül tudjuk vinni azt, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet az önmegadóztatás alapján törvényes uton szervezzeték, akkor akár kamarának, akár gazdasági egyesületnek nevezik azt az érdekképviseleti szervet, érdekeinket az előbbre fogja vinni. Pallavicini ögróf indítványát fogadja el.

Osztrólczy Miklós szerint, ha a magyar gazdátársadalom életrealitásának bizonyosságát akarja adni, akkor most komoly munkához kell látnunk, melynek első feltétele az, hogy belemenyünk a részletekbe.

Tarnay Gyula, bár melegen támogatja Szentiványi indítványát, mégis hozzájárul ahhoz, hogy a már két óra óta folyó napirendi vitát az elnök bezárja és térjünk át a részletes tárgyalásra, mert Szentiványi az első pontnál is megteheti az indítványát és akkor is eldönthetjük ezt a kérdést.

Elnök másként fogja fel egy értekezlet és egy alapszabályokkal bíró testület tanácskozását, azért, bár maga is a leghelyesebbnek tartja a részletes tárgyalásba való bocsátkozást, még sem akarja ezt senkire ráerőszakolni, hanem szavazás alá bocsátja azt a kérdést, hogy kívánja-e az értekezlet a részletes tárgyalásba való bocsátkozást vagy sem.

A szavazás alkalmával, mely felállással történt, 22-en a részletes tárgyalás mellett, 23-an pedig ellene szavaztak s így a többség a részletes tárgyalást egyelőre nem kívánta.

Elnök, miután a többség az általános tárgyalás mellett döntött, azt hiszi, felteheti a kérdést, elfogadja-e az értekezlet az Andrássy gróf indítványát, vagyis hogy a kamarák ott, ahol lehetséges, megyéenként szerveztessenek, ahol pedig nem lehetséges, ott több vármegye csoportosítható legyen.

Lázár László lehetetlennek tartja a megyéenkénti beosztást, mert számos olyan vármegye lesz, mint pl. Hunyad vármegye is, melyet szülő képvisel, melynek nem lesz anyagi és szellemi ereje ahhoz, hogy egy életképes kamarát eltarthasson.

Hoyos Miksa gróf legalább a vármegyéenkénti beosztásnak elvét kívánja a törvénybe lefektetni; ha ezt a megoldást nem lesz lehetséges minden vármegyén keresztül vinni, azt majd a gyakorlat fogja megmutatni.

De Pottere Brunó a vármegyéenkénti beosztást éppen a gazdasági egyesületekre nézve tartaná kész veszedelemnek, több szempontból. Elsősorban is az önmegadóztatás és kötelező társulás eszméje össze nem fér a gazdasági egyesületekkel. Másodsorban azért nem szabad nekünk a kamarákat a közigazgatási határokhoz szabni, mert akkor ezek elveszítik függetlenségüket, amint ezt ma is láthatjuk ott, ahol a gazdasági egyesületek a vármegyei mezőgazdasági bizottság teendőit végzik. A harmadik szempont az, hogy az országnak majdnem fele nemzetiségi vidék, tehát márból a szempontból is veszedelmes volna a megyéenkénti beosztás.

Zongor János elfogadja Andrássy javaslatát azért, mert egy 5-6 vármegyére kiterjedő kamara lehetetlen, hogy jól ismerje azokat a gazdasági szükségleteket, amelyek megoldásra várnak.

Törley Gyula kijelenti, hogy ámbár Bács-Bodrog vármegye, amelyet szülő képvisel, mindazon anyagi eszközökkel rendelkezik, mely egy életerős kamara fenntartásához szükséges, amennyiben kat. tiszta jövedelme az országban a legnagyobb, 26 millió korona, ennek dacára szülő és egyesülete a kerületi kamarai rendszer mellett foglal állást, mert meggyőződésük az, hogy a kamarák csak akkor fognak virágozni, ha kerületük minél nagyobb területre terjed ki.

Pallavicini Ede ögróf és Hoyos Miksa gróf felszólalása után, kik ismételték a megyei beosztást,

Osztrólczy Miklós azt fejtegeti, hogy a vármegyei vagy törvényhatósági beosztás mellett eddig elhangzott felszólalások sincsenek ellentétben a Rubinek-Bernát féle javaslat 4. § ával, amennyiben ott egyszerűen az van mondva, hogy a kamarák területi beosztását a földmívelésügyi miniszter fogja megállapítani. A legmegfelelőbbnek oldjuk meg tehát a kérdést úgy, ha ezt a szakaszt elfogadjuk. Az értekezlet határozatával legfeljebb figyelemztetést nyújtunk erre nézve a földmívelési miniszternek.

Mezey Gyula és a vezetése alatt álló gazdasági egyesület a kerületi kamarai rendszer híve. A vármegyei rendszert abból a szempontból sem lehet életbeléptetni, mert vannak gazdag és szegény vármegyék, tehát akkor létesítenék gazdag és szegény kamarákat; azonkívül az ország bármely vármegyéjében, talán Pest megyét kivéve, vezetőelemek és szakfériak nincsenek elegendő számmal, akik a kamarai feladatokat teljesítésére elég alkalmasak volnának. Nemzetiségi szempontból és a szociális elhelyezkedés szempontjából sem foglalhatunk állást a megyei rendszer mellett. Az önmegadóztatás elvét pedig szintén csak a kerületi rendszer mellett lehet helyesen és egészségesen keresztülvinni. A gazdasági egyesületek is csak a kerületi rendszer mellett tarthatók fenn, mert ha több vármegye gazdái egyesülnek, akkor ennek a szervezetnek meg lehet adni az önmegadóztatás jogát és akkor ez birni fog azon anyagi eszközökkel, amelyek képezzé teszik arra, hogy a gazdasági egyesületet támogathassa. A gazdasági egyesületeket pedig azért nem lehet a kamarai teendőkkel felruházni, mert egy gazdasági egyesület a gazdák csak egy bizonyos kis részének egyesülése, lehetetlen tehát egy vármegye, vagy nagyobb kerület gazdáközönségének egyetemet ennek a céljaira megadóztatni. Tehát az önmegadóztatás kérdését, melyet mindnyájan elfogadtunk, csak a kamarai rendszer mellett lehet alkalmazni.

Keglevich Gábor gróf ismétli, hogy a kerületi kamarai rendszer híve, abban az esetben, ha azt megerősítjük és kiépítjük úgy, hogy a legalsóbb rétegig is le tudjon hatolni.

Szent-Iványi Árpád kéri az elnököt, hogy bocsássa e kérdést szavazás alá, mert e kérdésben oly erősek a meggyőzések, hogy semmiféle szónoklatokkal egymást az ellenkező álláspont helyességéről meggyőzni nem fogjuk.

Elnök: Ki lévén merítve e kérdésben a vita, azt szavazás alá bocsátja. Indítvány nyújtott

be e kérdésben Andrássy Sándor gróf és Osztrólczy Miklós által. Ez utóbbi azonban az előbbinek elfogadása esetén elesik. Andrássy gróf azt a kérdést kívánja szavazással eldöntetni, hogy a kerületi vagy a vármegyéenkénti rendszert fogadja-e el az értekezlet és hogy ebben a keretben a gazdasági egyesületek kívánja-e bízni a kamarai teendőket, vagy pedig külön szervet kíván létesíteni. Ő maga, Andrássy Sándor gróf, a vármegyei rendszert indítványozza és a gazdasági egyesületeket kívánja a kamarai teendőkkel felruházni. Először az első kérdést bocsátja szavazás alá. Kéri azokat, akik a kerületi rendszert fogadják el, igen-nel, akik pedig Andrássy gróf indítványát fogadják el, azok nem-mel szavazzanak.

Szilassy Zoltán felolvasván a kiküldöttek névsorát, a szavazás eredménye a következőleg alakult:

Igen-nel, vagyis a kerületi kamarák mellett szavaztak: Meskó Pál (Magyar Gazdaszövetség), Törley Gyula (Bács-Bodrogvármegyei G. E.), Ország Lajos (Baranyavármegyei G. E.), Horthy Gyula (Beregvármegyei G. E.), Beliczey Géza (Békésvármegyei G. E.), Borszék Soma (Csikvármegyei G. E.), Lippay Zoltán (Győrvármegyei G. E.), Ivánka István (Hontvármegyei G. E.), Lázár László (Hunyadvármegyei Gazd. Egyes.), Koritsánszky János (Kecskeméti G. E.), Nyegre László (Máramarosvármegyei G. E.), Mezey Gyula (Nyitravármegyei G. E.), Keglevich Gábor gróf (Pestvármegyei G. E.), Laehne Hugó (Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazd. Egyes.), Bujanovics Gyula (Sárosvármegyei G. E.), Bokor Pál (Szegedi G. E.), Szemmáry József (Szolnok-Dobokavármegyei G. E.), Hertelendy Ferencz (Zala vármegyei G. E.), Osztrólczy Miklós dr. (Zólyomvármegyei G. E.), Geiger Ferencz (Esztergomvármegyei G. E.), összesen 20.

Nem-mel, vagyis a megyei érdekképviseleti szervezet mellett szavaztak: Pongrácz Jenő (Abauj-Tornavármegyei G. E.), Vásárhelyi József (Aradvármegyei G. E.), Zongor János (Barsvármegyei G. E.), Telegdy József (Biharvármegyei G. E.), Tarnay Gyula (Borsodvármegyei G. E.), Hány Ágost (Csanádvármegyei G. E.), Keller Pál (Fejérvármegyei G. E.), Szent-Iványi Árpád (Gömörkishontvármegyei G. E.), Keglevich Gyula gróf (Hevesvármegyei G. E.), Almásy Imre gróf dr. (Jász-Nagy-Kun-Szolnokvármegyei G. E.), Kálmán Rudolf (Komáromvármegyei G. E.), Bukovinszky Artur (Krassó-Szörényvármegyei G. E.), Hanzóly Gyula (Nógrádvármegyei G. E.), Bartal Aurél (Pozsonyvármegyei G. E.), Hoyos Miksa gróf (Somogyvármegyei G. E.), Rupprecht Olivér (Sopronvármegyei G. E.), Domahidy István (Szatmárvármegyei G. E.), Máriaassy Mihály (Szepesvármegyei G. E.), Sztojanovics György báró (Temesvármegyei G. E.), Kovács-Sebestyén Endre (Tolnavármegyei G. E.), Hunkár Dénes (Veszprémvármegyei G. E.), Andrássy Sándor gróf (Zemplénavármegyei G. E.), összesen 22.

A szavazástól tartózkodtak: Bujanovics Sándor (OMGE.), Bernát István és Rubinek Gyula, összesen 3.

Elnök kihirdeti a szavazás eredményét, amely szerint szavazott összesen 42 kiküldött, ezek közül igen-nel 20-an, nem-mel pedig 22-en szavaztak, tehát a többség Andrássy Sándor gr. indítványának első részét elfogadta, most következik az indítvány második részére való szavazás, vagyis, hogy a megyei gazdasági egyesületek ruháztassanak fel az érdekképviseleti hatáskörrel, vagy pedig a megyei gazdasági egyesület mellett külön törvényhatósági kerületi érdekképviselet létesíttessék?

E kérdés feltevése körül ismét élénk vita támadt.

Mezey Gyula azt indítványozza, hogy mivel a Bernát-Rubinek-féle javaslat főelvét az értekezlet megdöntötte, ne tárgyaljon az értekezlet tovább, hanem kérje meg azokat a kiküldötteket, akik a megyei rendszer és a gazdasági egyesületek átalakítása mellett szavaztak, hogy ennek alapján egy új javaslatot dolgozzanak ki és azután ezt vegye az értekezlet tárgyalás alá.

ÉREK

íthatjuk a
rsadalom
ezután
enciával.
számok
kül arra,
dmények.
országokat
sak lehet-
megtáma-
országokra
gazdasági
mulmányo-

talában a
szonyaiért
vádolván
éreket ad-
ránban a
a kötött
sból, mint
leginkább
a munka-
leg a sta-
pszámbér

1:33 K.
1:38 „
1:49 „
1:60 „
2:40 „

100%-kal
bér.

számbérek
és évi ke-
— mai
ényel ren-
zámot is,
40 napra,
mitsunk 32
et. Marad
agos nap-
0 korona.
nincs be-
ka, mikre
skor napi
pi aratást
pi cséplés
aló mező-
számítás
0 koronát.
ernek. Már
okos csak
ajja, arról
Majd ha a
esz, akkor,
kérdését
viszonyok
oly magas,
ormisnak.
pedig ál-
képes csa-
egy 3—4
800—850

hetési vi-
onban reá-
késés azon
ése egye-
lna. Mint
eti azt a
re család-
kivül a ba-
zövetkeze-
et 50—100
nyek isme-
való, szor-
kereshet
nemcsak

számbérek

Térjünk azonban vissza a statisztikához s arra támaszkodva vizsgálódjunk, hogy azon gyakran hangoztatott vád — mely szerint a kötött birtokokon s azok környezetében a leg-
alacsonyabbak a napszámok — mennyiben felel meg a valóságnak? Hát e vád teljesen alaptalan, sőt alábbiakból az ellenkezőjéről lehet meggyőződni.

Legalacsonyabbak a napszámok: Szolnok-Doboka megyében 96 f., kötött birtok 16·90%, Alsófehér megyében 111 f., kötött birtok 36·60%, Kisküküllő megyében 105 f., kötött birtok 22·09%, Borsod megyében 106 f., kötött birtok 31·04%.

Legmagasabbak: Árva megyében 714 f., kötött birtok 39·98%, Liptó megyében 208 f., kötött birtok 58·92%, Szepes megyében 205 f., kötött birtok 42·78%, Máramaros megyében 150 f., kötött birtok 51·73%.

E statisztikai adatok eléggé meggyőzően bizonyítják, hogy a kötött birtok igen nagy környezetben növelőleg hat a napszámokra.

Mindezekkel nem arra a következtetésekre óhajtottam jutni, hogy a birtokkategóriák jelenlegi arányát jónak, megfelelőnek tartom, nem, csak a statisztikai adatok részrehajlatlan adataival akarok rámutatni azon körülményre, hogy a kivándorlásnak okát nem az alacsony munkabérekben vagy a latifundium körül kell keresnünk.

Székelgy Győző.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Palkert Alajos.

* Angol koronabirtokok. Az angol földmívelési miniszter, ki egyttal az 1906. évi koronabirtoki törvény értelmében ellenőre az angol korona birtokainak, jelenti, hogy ez évben az angol korona földbirtoka kitétt 62,810 aceret (ugyanannyi kis magyar holdat). Ebből 4,187 acre kis gazdaságok 50 aceren alul, 45 nagyobb farm 50 és 250 acre között, 25 farm 500 és 750 acre között, 6 farm 750 és 1000 acre között, 7 farm 1000 aceren felül; 357 acre olyan rét, melynek szénatermése nyilvános árverésen adatik el és végül 2448 acre erdő.

Az Angliában jelenleg divatos irányzat értelmében ez évben több területet adtak bérbe apró embereknek, a két évvel ezelőtt ilyképpen kiadott földterület ugyanis 3473 aceret tett ki, az ideai 4187 acre-vel szemben.

Lord Carrington, az angol földmívelési miniszter egyben jelenti, hogy az összes bérbeadott koronabirtokért befolyt bérösszeg a múlt évben kitétt 3112 font sterlinget, ami elég figyelemreméltó emelkedést jelent az előző év 2566 fontjához képest.

A koronauradalmak bruttó bevétele az elmúlt évben 73,316 font volt, vagyis 4142 fonttal több, mint az utóbbi három év átlaga. A kiadások után megmarad tiszta jövedelem pedig kitétt 44,170 font sterlinget, vagyis 1,104,250 koronát, ami az utóbbi három év átlagával, 30,689 fonttal összehasonlítva, elég haladás.

△ Világterméssziszatika. Ruhland tanár az ideai és tavalyi gabonatermésről a következő összehasonlító kimutatást tette közzé folyó hó elején, szembeállítva a legutóbbi két esztendő terméseredményeit az 1903—1907. közti öt esztendő termésátlagaival. Ez adatok szerint a világ gabonatermése a következő képet mutatja:

	1907	1908	1903—1907. évi átlag
	millió tonnákban		
buza	84·1	81·9	88
rozs	39·4	39	40·4
árpa	29·8	30·5	29·5
zab	53·1	53·8	51·8
tengeri	86	90·9	87

Ez összeállítás szerint tehát az ideai buza-termés jóval mögötte marad az előbbi öt évi átlagnak, ugyszintén rozsnál is némi hanyatlás mutatkozik, míg árpából, zabból és tengeriből valamivel több termett az idén, mint amennyit

az előző öt esztendő terméseredményeinek egy évi átlaga kitesz. A buzatermés Ruhland tanár becslése szerint az idén nemcsak az előző öt évi átlagnál, hanem a tavalyi terméseredmény-nél is jelentékenyen kevesebb s ez a körülmény világszerte ismeretli a buzaáralakulásra hatását.

△ A colis agricoles intézményének kiterjesztése Franciaországban. Míg mi évek óta — sajnos — még mindig eredménytelenül küzdünk a colis agricoles intézményének legalább kísérletképpen való megvalósításáért, amitől nemcsak mezőgazdaságunkra, hanem a fogyasztóközönségre nézve is jelentékeny hasznot várnak, de amely törekvésünk a kereskedelemügyi miniszterium elutasító álláspontján már ismételt, így legutóbb a folyó évben is, hajótörést szenvedett: addig a francia parlament Lauraine képviselő indítványára az appropriáció tárgyalása folyamán a kormány hozzájárulásával legutóbb ez intézményalkalmazásának kiterjesztésére vonatkozó határozati javaslatot tett magáévá. A francia kamara utasította ugyanis a pénzügyminisztert, lépjen érintkezésbe a vasutársaságokkal oly megállapodás érdekében, hogy a mérsékelt postai csomagzállítási tarifa mind-ama vasuton szállított élelmiszerküldeményekre kiterjesztessék, amelyek a colis agricoles-ra vonatkozó előírásoknak megfelelnek és amelyeknek súlya 50 kilogrammot meg nem halad. Semmi kétséget sem szenved, hogy a pénzügyminiszter a kamara határozatának mihamar érvényt szerez a francia magánvasutakon. Annál érthetőbb, hogy mi államvasutainkon sem tudjuk azt kivívni, amit Franciaország az ottani magánvasutársaságokra minden nehézség nélkül reáidítál s amit ezek a magánvasutak annyival könnyebben valósíthatnak meg, mert hiszen bizonyos, hogy a colis agricoles czél szerű és bevált intézményének ily kiterjesztése nemcsak a mezőgazdaságra és a fogyasztóközönségre, hanem végeredményben a fuvarozó vállalatokra is csak haszonnal járhat. Kiváncsiak vagyunk rá, vajjon a MÁV. meddig fog ez igazság belátása elől elzárkózni.

△ Ausztria 1909. évi költségvetése. Az osztrák átmeneti kormány pénzügyminisztere, Jorkasch báró, a napokban terjesztette a birodalmi gyűlés elé a jövő évi költségvetési előirányzatot, amely a bruttó kiadásoknak 155 millióval való, tehát igen jelentékeny emelkedése mellett mintegy 110 milliónyi tényleges kiadási többletet irányoz elő a jövő évre, amiből fizetésjavításokra 30 millió, vasuti beruházásokra és az államosítási költségek törlesztésére 68 millió, közmunkákra 10 millió esik. Nagy összeget igényel a tartományok pénzügyi segélyezése és a társadalmi biztosítási javaslat végrehajtása is, míg a földmívelésügyi tárcánál jóformán semmi emelkedés sincs tervevéve az általános illetményrendezésen kívül. A nagy kiadási többlet fedezésére az osztrák kormány az eddig tartalék gyanánt kezelt pénzverési nyereségből még fennálló 29 millió koronán és a 42 millióval előirányzott adó- és illetékbevételei többleten kívül főleg az államvasutak emelkedő bevételeit állítja be a tavalyinál 35 millió koronával nagyobb összeggel a költségvetésbe. Ez utóbbi többlet elérése végett az osztrák kormány általános tarifaemelés tervet, ami a mi kiviteli forgalmunkat is érzékenyen fogja terhelni. A külpolitikai viszonyokra és a béke fenntartására nézve az osztrák expozé megnyugtató kijelentéseket tartalmaz, az általános gazdasági helyzetet illetőleg azonban maga is elismeri, hogy bár az egész gazdasági szervezet nem is beteg, de érverése lassubbá, gyengébbé vált és megerősödére szorul. Meny-nyiben visz majd a kiadások és terhek újabb emelése lüktető életet a pangó szervezetbe, az persze egyelőre a jövő tíka és a gazdasági konjunkturák alakulásán kívül a külpolitikai helyzettől függ.

△ Árpakivitelünk Németországba. A német birodalmi statisztikai hivatal kimutatása szerint a folyó évi augusztus 1-től október 31-ig terjedő évnegyedben a német birodalom területére

1,026,139 q. malátaárpat vittek be, tehát 64 ezer q.-val többet, mint a múlt év ugyanezen időszakában. A takarmánybevétel ellenben csaknem félmillióval kevesebb, 4,937,517 q. volt a múlt év megfelelő időszakához képest. A maláta-árpabeviteli többlet túlnyomó része a magyar és osztrák sörárpakivitel javára esik, míg a többi árpánál a könnyű orosz árpa bevétele mutat az összes mennyiség csökkenésével szemben eléggé erős lendületet. A német birodalom sörárpa-bevitelének 90%-a, malátabevitelének 95%-a magyar-osztrák eredetű s árpakivitelünk csökkenéséről egyelőre szó sincsen. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyunk a német birodalom sörfogyasztási statisztikáját sem, amelyből azt látjuk, hogy két év óta a sörfogyasztás — a söradó emelése következtében — máris nem csekély csökkenést mutat s ez a csökkenés előreláthatólag még jóval erősebb lesz, ha a birodalmi gyűlés a söradó újabb emelésére vonatkozó, jelenleg előtte fekvő javaslatot törvényerőre emeli. Ez esetben nincs kizárva, hogy a német sörárpaszükséglet csökkenése érezhető visszahatással lesz a mi sörárpakivitelünkre annyiban, hogy a nem minden tekintetben kifogástalan árpa nem talál majd a német sörfőzők között vevőre. Az azonban kétségtelen, hogy elsőrendű sörárpánkra a német söriparnak belátható időn belül mindig szüksége lesz, miért is árpatermesztő gazdáinknak — a reánk nézve igen fontos kiviteli piac igényeinek állandó szemmel tartásával — lehetőleg csakis elsőrendű sörárpa termesztésére és arra kell törekedniök, hogy kivitelt csupán minden tekintetben kifogástalan termék kerüljön. Ugy hisszük, hogy az ideai berlini nemzetközi sörárpakiállítás — hála földmívelésügyi kormányzatunk áldozatkészségének — kiviteli érdekeinket eléggé sikeresen szolgálta és a magyar sörárpa jó hírét német földön csak öregbítette. Termelőinktől függ, hogy e kedvező véleményt fenn is tartassuk és egyéb fontos kiviteli cikkeknek legjobb piacját jövőre is biztosítsuk a hazai mezőgazdaságnak.

△ Románország ideai gabonatermése. A román földmívelésügyi miniszterium statisztikai osztályának a napokban közzétett kimutatása szerint Románország ideai gabonatermése, összehasonlítva az 1903—1907. évi öt éves átlaggal, a következő képet adja:

	1908		1903—1907. évi átlag		
Termé- let hektárban	Ter- més- let hektárban	Ter- més- let hektárban	Ter- més- let hektárban	Ter- més- let hektárban	Ter- més- let hektárban
Buza	1,801	19,316	1,804	27,266	10·9
Rozs	147	930	156	1,983	6·3
Árpa	610	4,536	532	1,546	7·3
Zab	490	6,065	392	7,540	12·4

A tengeri-terméseredmények összeállítása még folyamatban van. A fenti kimutatás szerint valamennyi gabonában tetemes termésnövekedés mutatkozik, amely legszembeütőbb az előző öt évi átlaggal szemben a búzánál, valamint az árpánál, de a rozsnál és zabból is eléggé jelentékeny.

△ A hajléktalan párisi mezőgazdasági kiállítás. A francia gazdák évenként tavasszal nagy díjazással egybekötött mezőgazdasági kiállítást (concours général) rendeznek Parisban, amely magában foglalja tenyészállatok, hizóállatok, mezőgazdasági gépek kiállítását, valamint a kertészeti, gyümölcs- és egyéb terménykiállítást is. E nagyszabású látványosság színhelye mindeddig a Mars mezején álló ugynevezett gépesarnok és környéke volt, az idén azonban Páris városának tanácsa lebontatja a már dűledező régi építményt s területét saját céljára hasznosítja. A francia gazdák szokásos kiállítása tehát jövőre hajléktalanul maradt, mert más alkalmas hely egész Párisban nem volt hamarjában található. Addig is, míg a környéken új kiállítási telep létesítésére alkalmas területet szereznek s míg azt a kör-nyeinek megfelelően berendezhetik, az országos mezőgazdasági főtanács a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg a kiállításnak ideiglenes

ketteosztása mellett döntött, minélfogva Loubet indítványa szerint — a vidéki gazdák ellenzése dacára — a hizóállat-, bor- és terménykiállítás a nagy iparesarnokban tartják meg farsang utolsó hetében, a tenyészállatdíjazás és gépkiállítás pedig június elején lesz Saint-Cloudban.

△ **A francia bortörvény hatása.** A francia hatóságok — ugylátszik — nagyon komolyan veszik az élelmiszerek hamisításáról szóló új törvény végrehajtását, aminek egyik bizonyossága az is, hogy október második felében, két héten belül, magában Párisban nem kevesebb mint 52 korcsmáros és bormérőt sújtottak érzékeny büntetéssel, mivel rájuk bizonyult, hogy 18—20% arányban vizezett vagy egyes esetekben egyébként is hamisított bort mértek a közönségnek. Érdekes, hogy a legtöbb rajtacsipett korcsmáros ártatlanságát hangoztatta, mivel szerintük a bor vizezése a korcsmárosok között oly általánosan bevett szokás, amelyről csak nagy ügyvel-bajjal tudnak leszokni. A szigorú pénzbírságok talán majd kiirtják ezt a furcsa „szokásjogi” elvet, legalább — Franciaországban.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: **Fabrielus Endre.**

Alföldi gazdák nagygyűlése Szegeden. Az Alföldön működő különféle gazdasági egyesületek, szövetkezetek és gazdakörök kiküldöttel 8-an délelőtt Szegeden, a városház dísztermében népes nagygyűlést tartottak, melyen *Becsey Károly* dr. orsz. képviselő elnöki megnyitóját után *Polgár József* battonyai kir. közjegyző, szőlő-nagybirtokos fejtegette a homoki szőlőgazdák szervezkedésének szükségességét. *Szilásvy Zoltán* orsz. képviselő, OMGE. titkár, *Bokor Pál* gazd. egyleti elnök, *Kenéz Zoltán* kecskeméti gazd. egyleti titkár, *Meskó Pál* magyar gazdasági társaság titkár, *Molnár István* dr. gazdaköri felügyelő és *Maurer János* borászati lapszerkesztő hozzászólásai után a gyűlés az előadó javaslatát elfogadva, egyhangulag kimondta, hogy a homoki szőlőgazdáknak — érdekeik hatóságosabb megvédése céljából — külön szövetésbe kell tömörülnök. A szövetés megalakítása végett *Károlyi Imre* gróf, *Telekai József* gróf, *Rohonczy Gedeon*, *Ormódy Béla*, *Polgár József*, *Bokor Pál*, *Maurer János*, *Becsey Károly* dr. és *Bodor Antal* dr. személyében bizottságot küldtek ki. Majd *Kiss Ferenc* erdőtanácsos, szőlőbirtokos előadása nyomán *Kecskeméthy Géza* borászati felügyelő, *Kenéz Zoltán* és *Balogh Lajos* hozzászólása után kimondta a nagygyűlés, hogy a borérikésítés elősegítése érdekében szükségesnek tartja az Alföld különböző borvidékein *pince-szövetkezetek* felállítását s az ezirányú mozgalom megindítását az elnökségre bizza. A gyűlés ezután *Bodor Antal*nak, az „Alföldi Gazda” szerkesztőjének javaslata alapján *egyhangulag állást foglalt a mezőgazdasági érdekképviselet szervezésére vonatkozó Bernát-Rubinek-féle törvényjavaslat* mellett s kifejezte az alföldi gazdatársadalom ama kívánságát, hogy a földmivelési kamarák a kerületi rendszer alapján *mielőbb állítsanak fel.* *Molnár István* dr.-nak, a Magyar Gazdaszövetség kiküldöttjének az alföldi gazdakörök szervezésére vonatkozó indítványa egyhangulag szintén elfogadtatván, a gyűlés *Bokor Pál* elnök zárószavaival ért véget, de előbb üdvözlő táviratot küldtek *Darányi Ignác* dr. földmivelésügyi miniszternek.

Az Abauj-Tornavármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya *Schell Gyula* br.

elnökle alatt november hó 28-án ülést tartott, melyen a választmány egyhangulag hozzájárult az elnökség azon előterjesztéséhez, hogy *Unger Artur* egyesületi titkár, ki egy év óta vezeli közmegelegedésre a titkári teendőket, véglegesítsék. *Unger Artur* egyesületi titkár az iránta megnyilvánult bizalmat megköszönve és az elnökség és a választmány jóindulatú s határozó pártfogását kérve, ezután előterjesztette a *jövő évi költségvetést*, melyhez az igazgató-választmány egyhangulag hozzájárult azon megjegyzéssel, hogy a költségvetésben mutatkozó hiányt államsegély alakjában kérje az egyesület a földmivelésügyi kormánytól.

A folyó évben rendezett *lőtenyésztési jutalomdíjazások* s *üsződíjazások*ról tett ezután a titkár jelentést, mely szerint a földmivelésügyi m. kir. miniszterium, Abauj-Torna vármegye és Kassa szab. kir. város törvényhatósága anyagi támogatásával 3000 koronát esztott ki az egyesület Kassán, Szepsiben és Encsen lőtenyésztési jutalmakra, üsződíjazásra pedig Kassán, Szepsiben, Szántón és Meczenzéken 2440 koronát.

A *mezőgazdasági érdekképviselet* részleteinek megvitatására a gazdasági egyesületek által kiküldött egy-egy tagu bizottságba *Pongrácz Jenő* komjáti földbirtokost küldte ki az egyesület, az OMGE. által szerkesztett „*Népbárátja*” című népies naptárt s ugyancsak az OMGE. által meginduló azon irodalmi vállalkozást, mely szerint *olcsó könyvtárt* nyit, örömmel üdvözölte a választmányt s azt saját hatáskörében a megye területén széles körben ismertetni kívánja, hogy minél több birtokos szerezzze meg. Tudomásul vette ezután a választmány a titkár jelentését, hogy a földmivelésügyi kormány anyagi támogatásával az egyesület folyó év telén *Léh, Nagyida* és *Szászföld* községekben *háziipari tanfolyamot*, *Tornyosnémeti, Magyarböd, Szécs* és *Torna* községekben pedig *ismeretterjesztő előadásokat* fog rendezni.

Ezután a választmány mint vármegyei mezőgazdasági bizottság intézett el pár tárgyat, mely után a vármegyei gazdasági egyesület által létesített megyei *szarvasmarha-törzskönyv* törzskönyvelő-bizottságát választotta meg és pedig elnökül *Béke Imre* állattenyésztési felügyelőt, a bizottság tagjaiul pedig *Böböny Dénes*, *Kovács Géza*, *Steller Béla*, *Szilágyi Ede* és *Widder Mór* választmányi tagokat.

12 rendes és 35 évdíjas tag felvétele után az elnök az ülést berekesztette.

A **Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület** f. hó 7-én d. e. 9 órakor Székesfehérváron a Fejérvármegyei Takarékpénztár tanácstermében igazgató-választmányi ülést tartott *Esterházy László* gróf elnök elnökle alatt. Az igazgató-választmányi ülés elhatározta, hogy a *falusi gazdakörök* alakításának előmozdítása érdekében a vármegyei törvényhatósághoz átiratot intéz. Tudomásul vette az elnökségnek a *takaréknyilvánvány* *engedély* dolgában tett intézkedéseit és megbizta az egyesületi titkár, hogy a kisgazdák által kérelmezett szalmát vásárolja meg, a korpa- és kukoricaszükségletet pedig a földmivelési miniszterium központi raktárából szerezzze be. Megválasztotta a vármegyei mezőgazdasági bizottság 10 tagját 3 évi időtartamra. Megválasztottak: *Armos Jenő*, *Csontos Andor*, *Oziráky Antal* gr., *Esterházy László* gr., *Kenessey Lajos*, *Kluge Ferenc*, *Kammer Gyula*, *Lintner Sándor*, *Vértessy Lajos* és *Zichy Rafael* gr. A választmányi ülés még több kisebb fontosságú ügy elintézése után 11 órakor véget ért.

A **Hontvármegyei Gazdasági Egyesület** f. hó elsején *Ivánka István* elnökle alatt igazgató választmányi ülést tartott. Napirend előtt megemlékezett *Thék Endre* udvari tanácsossá

történt kinevezetéséről és indítványa elhatározta a választmány, hogy e feletti örömeinek jegyzőkönyvben is kifejezést ad. A titkár havi jelentései után rátért a választmány a *huszvizgálatról* szóló *rendelet* tárgyalására. Többek hozzászólása után a választmány elhatározta, hogy a tárgy részletes megvitatására *Bolgár János* elnökle alatt *Fodor Vilmos*, *Papp Abrahám*, *Reinhardt Zsigmond* és *Bolgár István* titkárból álló bizottságot küldi ki, egyszersmind pedig elhatározta, hogy a földmivelésügyi minisztertől felvilágosítást kér arra nézve, vajjon a füstölt és nyers sertésaprólek idegen község és városokban magánfogyasztás céljaira vizsgálat nélkül szállítható-e. A vármegye által letétileg kezelt *földmivelési miniszteri államsegélyre* vonatkozólag úgy határozott a választmány, hogy azt a jövő év őszén rendezendő kiállítás céljaira fogja felhasználni. Több tag egyértelmű pártoló hozzászólása után elhatározta a választmány, hogy a „*Köztelek*” *olcsó könyvtára*ra előfizet. Nagyobb vitára szolgáltatott alkalmat az Ipolyság főszolgabírójának benyújtott indítványa, hogy a *szüretelés megkezdéséről* szóló *vármegyei szabályrendelet* oly értelemben módosítsák, hogy a szüretelés megkezdése ne legyen határidőhöz kötve, hanem évente szeptember elején a községi képviselőtestület határozatilag állapítsa meg a szüretelés idejét, a pénzbüntetés maximuma pedig 60 koronáról 10-re szállíttassék le. A választmány a benyújtott indítvány értelmében határozott és a szabályrendeletnek ily értelemben való módosítására felkéri az alispánt. Komárom vármegye átirata kapcsán elhatározta a választmány, hogy lépéseket tesz a *gazdakörök és gazdaszövetségeknek* a községi pénztár terhére leendő fenntartása tárgyában. Az egyesület belügyeinek tárgyalása után az ülés véget ért.

A **Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület** november 30-án *Pálffy Béla* gróf alelnök elnökle alatt választmányi ülést tartott. A választmány megbizta *Horváth Jenő* titkár, hogy *ugy Dessenoffy Aurél* gróf tiszteletére rendezendő díszlakomán, valamint az OMGE igazgató-választmányi ülésén résztvegyen. A *földmivelésügyi kamarákról* szóló törvényjavaslat-tervezet részletes tárgyalására kiküldött bizottságba *Bartal Aurél* másodelnököt delegálta. Kimondta, hogy az OMGE. által megindított „*Köztelek*” *olcsó könyvtár* a maga részéről igyekezni fog előmozdítani. A választmány lelkesedéssel vette tudomásul Komárom vármegye közönségének a *gazdakörök és szövetkezetek szervezésére* vonatkozó átiratát s elhatározta, hogy felkéri Pozsony vármegye törvényhatóságát, hogy a maga részéről is hasonló határozat hozatalával tegye lehetővé a falusi gazdakörök szaporítását. Háromszék vármegye azon átiratára vonatkozólag, amelyben a *középbirtokos-osztály védelme* tárgyában országgyűlési intézkedéseket kér a képviselőháztól, kimondta, hogy felkéri Pozsony vármegye alispánját, hogy a törvényhatósági közgyűlés előtt hasonlólag indítványozzon felirat intézését a középbirtokos-osztály védelme érdekében. A választmány köszönettel vette tudomásul a BOE. átiratát, amelyben közli, hogy a vármegye területén azon gazdák részére, akik a *baromfitenyésztés* terén példaadó szerepet visznek, hajlandó egy évre baromfikeltető-gépeket díjtalanul átengedni, valamint hogy a gép gyakorlati bemutatására hajlandó lenne az egyesület Pozsony városában saját költségén két napos tanfolyamot rendezni. Az egyesületi 1909. évi költségvetés és a belügyek letárgyalása után az ülés véget ért.

A **Zemplénavármegyei Gazdasági Egyesület** szülészeti és borászati szakosztálya november

VILLAMOS EROÁTVITEL, VILÁGÍTÁS, CSILLÁROK.

Tervez és épít 1876 óta.

DECKERT és HOMOLKA

ELEKTROTECHNIKAI GYAR

BUDAPEST.

Tervez és épít 1876 óta.

Több mint ezer berendezés üzemben.

954b

☛ Kérjen referenziajegyzéket. ☚

20-án *Thuránszky* László elnöklete alatt ülést tartott. A szakosztály kimondta, hogy a földmivelésügyi miniszternek a Tokaj-Hegyalja irányában legújabb tanúsított ama jóakaratu gondoskodásáért, hogy *kölcsönhordók ingyenes kiosztásával* a szőlősgazdák segítségére jött, a szakosztály felirattal köszönetet mond; a házi kezelésbe vett kincstári erdők tönkjének kedvezményes vasúti szállítás mellett történő átengedését újabb felirattal kérelmezi és annak átnyújtására felkérte *Melenr* Gyula főispánt, végül megbízta a szakosztály elnökét, hogy a helybeli hordógyár tulajdonosával érintkezésbe lépjen. Elhatározta, hogy felkéri a Tokaj-Hegyalja országgyűlési képviselőit, hogy a bortörvény tárgyalása folyamán a szakosztályban tett indítványok értelmében felszólaljanak.

Munkásügyek. Szociálista mozgalmak.

A Magyarországi Földmunkások Szövetségébe csak földmunkások léphetnek be. A budapesti szénmunkások annak idején beléptek a „Magyarországi Földmunkások Szövetségé”-be. Mikor számban kissé megerősödtek, a szociáldemokratapárt, hogy mentül jobban a kezei közé kaparítsa a szénmunkásokat, a „Földmunkások Szövetsége” budapesti szénmunkásainak helyi csoportját akarta véltük megalkotni, hogy az önállósítás révén bármely pillanatban rendelkezésre állhassanak a szociálista vezéreknek.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter igen jelesül a helyi csoport megalakulását nem vette tudomásul s ezt a határozatát a következővel indokolta meg:

A szénmunkások sem földmunkásoknak, sem pedig a mezőgazdasággal kapcsolatos munkáknak (napszámosok, részes aratók, cselédek, pásztorok stb.) munkásaiul nem tekinthetők és nem vehetők föl a Magyarországi Földmunkások Országos Szövetségének tagjaiul sem. Ennélfogva a helyi csoport létesítésére nem jogosultak.

A Földmunkások értekezlete. A szociáldemokrata párt nem elégette meg azt a sok kudarcot, ami a mezői és földmunkások szervezése körül érte őt. Most újra megindította az akeziót, hogy karmai közé kerítse és egyszerű földmunkásokat. A felhívás szerint a pestmegyei földmunkások december 25. és 26-án, karácsony mindkét napján Kecskeméten megyei értekezletet tartanak. Napirend: 1. A kiküldöttek jelentése. 2. Szervezkedés és sajtó. 3. A rendkívüli pártgyűlés határozata. 4. A földmunkások gazdasági helyzete és munkaviszonyai. 5. A szervezkedés módja és eszközei. 6. A politikai jogtalanság. 7. A pestmegyei szervező-bizottság megválasztása. 8. Indítványok.

A földmunkás-gyűlés napirendjének pontjai igazolják, hogy a szervező gyűlés összehívásában a budapesti szociáldemokrata párt vezetőinek a keze mozgott. A harmadik pont a rendkívüli pártgyűlés határozatával: az általános politikai tömegsztrájkjal fog foglalkozni.

Hiszszük azonban, hogy az egyszerű jóravaló földmunkások az utolsó pillanatban be fogják látni, hogy a saját kárunk és szerencsétlenségük lesz, hogyha beugranak a lelketlen izgatónak.

Az angol nő mint munkás. Hogy a munka mennyire nem szűgyen, azt Angolország dologszerető társadalma bizonyítja legjobban. A gazdag angol ember nem azzal ijeszti serdülő fiát, hogy iparosnak adja, ha nem fog tanulni, hanem megügyeli a gyermek lélekbeli hajlandóságait és aszerint javasolja fiának a pályaválasztást. Sőt csak a legtrikább esetben nevel az angol köznemes fiából lateinert. A mezőgazdasági, az ipari és a kereskedelmi pálya kedvelt az angol középosztály, de még az arisztokrácia előtt is. Érdekes azonban az is, hogy az angol nők mennyire bírják a munkát. A Londonban megjelenő *Woman Worker* (Nőmunkás) kimutatása szerint Angolországban öt és fél millió nőmunkás van. 2.000.000 nő háztartási segédmunkás, 867.000 a szövőiparban dolgozik, 903.000 varrással foglalkozik, 80.500 a kereskedelemben nyer alkalmazást, közel 100.000 pedig a mezőgazdaságban, 55.784 dolgozik irodákban, 200.000 tanító, 44.000 zenész és színésznő, 79.000 ápolónő és 292 orvos. És megjegyzésre méltó dolog az, hogy ezeknek a nőmunkásoknak nagy része tisztességes családi életet él. Jut idő arra is, hogy a gyermekeket szépen felneveljük, hogy majdan az angol hazának hű és hasznos polgárai lehessenek.

IRODALOM.

Friz-raczká keresztezések.

Irta: *Harasztí Bernolák* Károly dr.

(Kassa, „Szent Erzsébet” nyomda részvény-társaság. N. nyolczadrét. 62 oldal.)

A fejős juhászat, általánosságban elhanyagolt juhtenyésztésünknek talán legkevésbé gondozásra méltott ága, pedig az a fontos szerep, mely — különösen hegyvidéki gazdálkodásunk fellendítésében — a fejős juh tenyésztésére vár, szükségessé tenné, hogy ezzel a kérdéssel sokat és behatóan foglalkozzunk.

Minden olyan törekvést, mely ezt a kérdést felszínre tartja és a helyes megoldás útját egyengeti, örömmel kell üdvözölnünk, így a szerző művét is, mely a gyakorlati gazda tapasztalatainak felhasználásával igyekszik a felvidék legelterjedtebb fejősjuhának, a raczkának javítására utmutatással szolgálni.

Könyvének első fejezetében megismerhet bennünket a felvidéki megyék kistestű, csekély tejjuzammal bíró, kevés és silányminőségű gyapjút szolgáltató raczka-juhával és a tartásával járó kiadások és bevételekkel, gyakorlati példákkal igazolva a jövedelmezőség csekély voltát, mely a testnagyságnak, tejelő képességnek és a gyapjunak javítását egyaránt szükségessé teszi.

Szerző a raczkának gondosabb tenyész kiválasztás útján történő nemesítését nem tartja célravezetőnek, mert nem hiszi, hogy a gyorsabb fejlődést, a nagyobb tejelőképeséget, a jobb gyapjuminőséget, a szaporaságot és egyéb a felvidéki raczkában hiányzó tulajdonságokat így ki lehessen tenyészíteni, ellenben sokat vár a helyes keresztezéstől.

Erre a célra a friz juhok ajánlja, melynek tulajdonságairól és a tenyésztéséről szerzett gyakorlati tapasztalatokról könyvének II. fejezetében számol be, elismeréssel emlékezve meg az első magyarországi friztenyésztés megalapítójának *Rodiczky Jenő* dr.-nak (ki egy 1882-ben Bécsben kiadott füzetével adta meg az első lökést ezen hasznos juhajtá tenyésztésének felkarolására) ezen juhajtá ismertetése és meghonosítása körül szerzett érdemeiről.

A tiszta vérben tenyésztett friz juhok tartásának körülményeiről tájékozódva, a friz-raczká keresztezések eredményeivel ismert meg bennünket a szerző s ennek a keresztezésnek gyors és maradandó hatását, valamint hasznót hozó voltát a könyv III. fejezete meggyőző adatokkal bizonyítja. Sajnálatosnak kell azonban tar-

tanunk, hogy a tejelőképeség összehasonlítása egy helyütt (l. 30. lap) másodsor ellett 3 éves raczkákkal szemben öreg friz mustraanyákat és először ellett 1 éves friz raczka keresztezésű állatokat használ fel, mert, habár ezt a körülményt szerző is kiemeli, az ilyen összehasonlítás éppen nem szolgálhat megfelelő adatokat a tejelőképeség tárgyilagos megítéléséhez.

Különös figyelmet érdemel ennek a fejezetnek a szepesmegyei kisgazdák friz raczka keresztezéseit ismertető része, melyből kétségtelen jelét látjuk annak, hogy a raczka ilyen módon való megjavítását már az újítások iránt legkevésbé fogékony köznép is szívesen felkarolja, ami kétségtelen jele annak, hogy abból hasznát látja.

A raczka frizvérrel való keresztezésének elősegítésére és nagyobb terjedelemben való keresztülvitelére szerző javaslatokat is tesz és ugy ennek az akciónak, mint a fejősjuhászat általános előrehaladása érdekében szükségesnek tartja: 1. az állatok jelzését és törzskönyvelését, 2. a gyapjuértékesítés egységesítését, 3. az állam segítséget a tenyészállatok beszerzésénél és 4) a fejősjuhászatok vezetésére és felügyeletére külön állami hivatalok szervezését.

Kétségtelen, hogy rendszeres jelzés és törzskönyvelés híján a fejős juhászatok átalakítására irányuló akció sokat veszítene értékéből és megbízhatóságából és abban is mindenki egy véleményen lesz szerzővel, hogy a gyapju értékesítésének egységesítése a jövedelmet számbavehető módon növelné, de különös szánommal járna a visszaéléseknek leginkább kiszolgáltatott kisgazdákra nézve. Nem hagyható azonban szó nélkül, hogy szerző javaslatainál a tej földolgozásának és értékesítésének kérdését egyáltalában nem veszi figyelembe, pedig a fejős juhászat jövedelmezősége jórészt ezen fordul meg, másrészt a juhtejnek az eddiginél célszerűbb földolgozása és többféle, valamint jobbminőségű termékek előállítása nagyban hozzájárulna a főképpen tejjahásznukért tartott juhok tenyésztésének föllendüléséhez.

Határozottan tüllo azonban a célon szerző a friz-raczká keresztezés hathatósabb keresztülvitele iránt tanúsított buzgalomban azzal, hogy egy az állattenyésztési felügyelőségektől független, különlegesen ennek az ügynek szolgálatában álló állami hivatal szervezését javasolja, egyelőre legalább Kézsmárkon, a Felvidék néhány megyéjére kiterjedő működési körrel létesített felügyelőséggel.

Eltekintve attól, hogy az ilyen javaslat éppen nem időszerű most, mikor az állattenyésztési felügyelőségeknek mezőgazdasági felügyelőségekké történő átalakításával nem a specializálásra, hanem éppen a munkakör általánosítására törekszünk, egyáltalában nem helyeselhet az a törekvés, hogy még hasonló akcióknak szélesebb mederben történő megindítását is egy pár új hivatalnoki állás szervezésétől tegyük függővé.

A kezdeményező lépések éppen a szerző elismerésreméltó fáradozása következtében szép sikerrel jártak s azon a vidéken már hivatkozhatunk is szerzőre a friz-raczká keresztezésnek, így tehát nem képezhet tulnehéz feladatot a szükséges tennivalók érdekében tenyészítő-szövetkezetet alakítani. A külföld, különösen Németország példája, elég utmutatást szolgáltat arra, hogy kiváltképpen az ilyen, egyes vidékekre szorítókozó, vagy egy meghatározott keresztezés meghonosítására irányuló akciónak ez a leghathatósabb segítőeszköze, amelyet az állam, az ilyen törekvésekkel szemben soha el nem maradó támogatásában is bizonyára kellő mértékben részesítene.

A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG

ingyen közreműködik fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földbérleti társaságok létesítésénél és tanácsot ad általában minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetkezeteket vagy gazdaszövetkezeteket alakít. Aból a célból, hogy a földmivészeknek a földvásárlásnál utbaigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földvétel és eladási szándékokat. Aki tehát földet venne vagy eladna szándékozik, az

jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek, Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 40., melynek tagja lehet minden magyar honpolgár és a köz javáért dolgozó minden testület, ha magát évi 12 kor. fizetésére kötelezi. Ezen tagság fejében jár a havonta megjelenő „Magyar Gazdák Szemléje” vagy a „Szövetkezés” című hetenként kétszer megjelenő folyóirat. Kíváncs tagok évi 2 koronával is beléphetnek, melyért számos hasznos tájékoztató könyvet, füzetet kapnak.

A juhtenyésztés érdekeinek istapolására egyébként van különleges intézményünk, az Orsz. M. Kir. Gyapjuminősítő-Intézet, mely vizsgálataival máris hasznos szolgálatot tett a friz-juh tenyésztésének.

Ezt a munkásságot szerző is honorálja, midőn művéhez az Orsz. M. Kir. Gyapjuminősítő-Intézet vizsgálatainak eredményeit mellékelte.

Mellékletekként mutatja be továbbá szerző a műveben ismertett jelző-eszközök és juhnyíró gépek ábráit is, valamint a friz-juh és a friz-raczká keresztezések több jól sikerült fényképfelvételét.

Az érdemes munka minden érdeklődőnek jó szívvel ajánlatos.
Kovács Imre.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Ló bőrbetegsége. II-ik felelet az 598. sz. kérdésre. Kérdéstevő lovának leirt bőrbetegsége több okból származhat. Vagy nagyon vizenyős takarmányetetésből keletkezett a kelés vagy erőművi behatástól, pl. a lovak szokták egymás sörényét cibálni, ilyenkor néha átharapják a bőrt (alig láthatóan) s ha ilyen helyeken beszívódik a finom por, bõrgyuladást, kiütést okoz, amely azután terjed. Visszafojtott nemi ösztön is okozhat kiütést a nyakrészen, avagy inféziálástól származhat. A baj hosszadalmas, lassu lefolyású s az állatnak nagyfokú viszketegséget, sőt fájdalmat is okoz. Két havi megfigyelésből még nem lehet mondani, hogy a baj nem ragadós, a másik ló épp úgy megkaphatja, bár ez nem feltétlenül biztos. Hisz a kolerát sem kapja meg minden ember, pedig az ugyancsak ragadós.

Ellenszerel, hogy az állattal szárazabb takarmányt etetünk, tiszta és száraz almot adunk, a magas rácsbetétet beszüntetjük, mert onnét sok por hál a ló nyakába, sörényére, naponta friss levegőn megsétáltatjuk s a képződő istálló-gőzöket megkötjük, mérsékeljük. Szóval az állatot tisztán tartjuk.

A sörény és farkrészeket nem kell vakarni, kefélni, hanem langyos vízzel kell tisztán tartani, utána felszáró ruhával megszáritani. Ha az első feleletadó: „M. J. dr.” ur szerei esetleg nem használnának, ajánlom, hogy kenje be a beteg helyeket ujnyi vastagon egy kenőcsel, amelyben 85% tiszta fehér vazelinban 15% acéid borici van. A beteg hely hegyibe száraz, meleg kötést teszünk. Ez sok dolgot ad, de a betegség 1—2 hét alatt megszűnik, míg ellenkező esetben hónapokig is eltarthat.
Janisch Lajos.

Vizenyős takarmányfélék, m'no pl. a szeszmosiék, nem nagy víztartalmuknál fogva, hanem a bennük levő mérgező anyagok révén szoktak bizonyos testtájakra szorítókozt kiütést okozni. Erőművi behatásokból, nevezetesen hurapás következtében pedig csupán a behatás helyén támad kiütés, mely azután legfeljebb még nagyobbodik, más testrészekre azonban nem megy át. A nemi ösztön visszafojtása a bőrön elváltozásokat nem okoz. Amennyiben a kérdéstevő lovának bőrbántalma valóban ragadós, illetve fertőző eredetű, avagy éppen ekézema seborrhoicum, úgy az ajánlott bõrvazelin gyógyulást nem fog eredményezni.
Rv.

Keményítőgyári burgonyarost mint takarmány. 651. kérdés. A burgonyahulladékknak (kisbéri keményítőgyárból) mennyi a tápértéke és mily anyagokat tartalmaz? A hulladék mely állattal etethető? Próbaképpen koczákkal és malacokkal etetem; előbbieket jól, utóbbiakat rosszul eszik. Mi ennek az oka?
K. E.

Felelet a 651. sz. kérdésre. A burgonyarost vagy helytelenül burgonyatoroklyó tápértéke attól függ, hogy mennyi szárazanyagot tartalmaz, mert minden szárazanyagszázalék mintegy 0.6 keményítőértékszázalék felel meg. Így pl. 10% szárazanyag mellett 6% keményítőértéket képvisel a burgonyarost, 14% szárazanyag

mellett 8.4% ot, de a gyárnak az az érdeke, hogy 90%-nál ne tartalmazzon kevesebb vizet, mert a gyár számát azok tájékoztatásáival, akik nem méltatják a szakirodalmat figyelemre. Takarmányozásunkban reszletesen ismertetjük a burgonyarostot (pülpe), nevezetesen elmondjuk róla, hogy természetszerűtlensége miatt főleg marhahizlálásra alkalmas, fejenként s naponta legfeljebb 30 kg.-ot etetve, továbbá, hogy gyenge tehéntakarmány, de némelyek mégis etetik 15 kg.-ig s végre, hogy idősebb sertéssel is etethető, de lehetőleg csak főzve. Növendékállatoknak azonban nem való a burgonyarost, mert fehérjetartalma ugyszólván semmi s mint kilugzott takarmány asványi anyagokban is szegény. Utóbbiak az okai annak, hogy csak idősebb sertéssei eszik jól, de malacjai nem.
Cselkó István.

Lovak szarutokjának repedése. 652. kérdés. Két darab futó lovának első patái felülről lefelé felrepedtek, nagyon sántítanak. Ilyen 31 éves praksisom alatt nálam nem fordult elő. Kérdem, mi okozhatja ezt? Gyógyítható-e és mi módon? Állatorvosunknak mutattam és kérdeztem, ez azonban nincsen az esetet tisztában; gyógykezelése: a pata körül vékony abrónesvasból koszoru van alkalmazva, két hónap óta javulást nem tapasztalok, a pata amint nő, reped és vérzik.
E. E.

Felelet a 652. sz. kérdésre. A lovak szarutokjának repedése a legtöbb esetben a belső oldalfalon jelentkezik és legtöbbször olyan hibás lábállás vagy hibás patkolás következtében támad, amelynek folytán a pata megterhelése nem történik egyenletesen, hanem a testsúly nagyobb része a pata belső felületére esik. Okozhatja továbbá a szarutok száraz és rugalmatlan volta, szintugy kemény talajon való sebes mozgás, különösen ha a ló magasra emeli a lábait és nagy rázkódtatással helyezi vissza a talajra. A szarutok u. n. átható repedése az esetek legnagyobb részében hevederes patkó használata mellett gyógyulni szokott olyan formán, hogy a pártaszéltől lefelé növe szaru már nem reped meg s lassanként a repedés lenő. Az esetben, ha a repedésen keresztül a pata husos falába fertőző anyag jut és abban gennyes gyuladást indít meg, a megbetegedés operációs orvoslást igényel.
P. B. dr.

Takarmánykészlet czélszerű beosztása. 653. kérdés. A gazdaságban van 30 db jármos ökör a 550 kg. élősúlyu, 27 db tehén a 450 kg. élősúlyu, 53 db növendékmarha átlagban 300 kg. élősúlyu és 6 db ló. A takarmánykészlet április 10-ig a következő: 556 q réti széna, 80 q sarju (második kaszálás), 40 q őszi árpa-szalma, 20 q zabszalma, 31 hold tengeriről a szár, 372 q répa, 63 hold őszi buzának a szalmája. Semmi póttakarmányom nincs. Kérem milyen adagolást használjak, hogy kijöjjenek? Vagy rendes etetés mellett meddig elég?
M. F.

Felelet a 653. sz. kérdésre. Takarmányát kb. így ajánljuk állataj között elosztani. 6 db ló fejenként s naponta: 4 kg. széna, 1.5 kg. árpa-szalma s a végzendő munkától függő abrak. Összes szüséglet 120 napra 288 q széna, 10.8 q szalma és szükség szerint abrak. 53 db növendékmarha 300 kg. élősúlyra: 2 kg. répa, 5 kg. széna, 2 kg. szalma s 3 kg. tengeriszár. Ez tartalmaz 7.9 kg. száraz anyagot, 0.42 kg. em. nyers fehérjét s 2.6 kg. keményítőértéket. Összes szüséglet 120 napra 127.2 q répa, 318 q széna, 127.2 q szalma s 190.8 q tengeriszár. Azonkívül 0.5 kg. abrakot lenne czélszerű fejenként s naponta etetni. 27 db tehén 450 kg. élősúlyra: ezeknek bijos adagolást ajánlani, mert mi nem tudjuk, hogy fejik-e, vagy hogy eiapadt gulyabeli tehének. Ha nem fejik, akkor fejenként s naponta 4 kg. répa, 3 kg. széna, 4 kg. szalma s 5 kg. tengeriszár. Ez tartalmaz 10.7 kg. szárazanyagot, 0.3 kg. em. nyers fehérjét s 2.8 kg. keményítőértéket. Ha azonban tejelnek, vagy ha csak előrehaladottan hasasak, abrakot is kell etetni. Összes szüséglet 120 napra 129.6 q répa, 97.2 q

széna, 129.6 q szalma s 162 q tengeriszár. 30 db ökör 550 kg. élősúlyra: ezeknek marad 115 q répa, 192 q széna, 292 q szalma s mintegy 150 q tengeriszár. Ha a szalmát alomnak szánva, a többi 120 napra egyenlően elosztjuk, akkor egy-egy ökörnek jut 3.6 kg. répa, 5.3 kg. széna s 8 kg. tengeriszár. Ez tartalmaz 11.7 kg. száraz anyagot, 0.55 kg. em. nyers fehérjét s 3.5 kg. keményítőértéket, vagyis annyit, amennyi a heverő ökörnek éppen elég, de ha az ökör dolgozik, akkor okvetlenül többet kell vele etetni s miután fölőleges takarmánya nincs, nem marad más hátra, mint abrakot vásárolni, melylyel adagolunk a munka mérve szerint toltandó meg.
Cselkó István.

Külön felesketett mezőőr tartása. 654. kérdés. A nagykőrösi határban egy 600 holdas birtokot bérelek. Minthogy nem messze van az örökföldemtől, csak egy esküdt mezőőr ügyel fel a gazdaságra. A mezőőr 3 év előtt lett felesketve. Most két évre megrótták a mezőőri adóval a birtokost, azt mondván, hogy én csak 3 év előtt jelentettem be a mezőőrt s azóta nem. Ugyanaz a mezőőröm van most is, aki 3 év előtt s így nem gondolhattam, hogyha nincs változás a mezőőr személyében, akkor is be kell azt jelentenem. Kérek utbaigazítást, hogy jogos-e ez a követelés a község részéről s ha nem, micsoda eljárást kell követnem, hogy az előirt adót leírják?
M. Gy.

Felelet a 654. sz. kédesre. A mezőrendőri törvény 75. § a értelmében külön mezőőrt tartat azon birtokos, kinek egy vagy több szomszédos község határában szász katasztrális hold vagy annál nagyobb birtoka van s ha külön mezőőrt tart, a községi mezőőr tartási költségeihez hozzájárulni nem köteles. A községi előjáróság a községi költségelőirányzat összeállítása előtt évenként felhívni köteles mindazon birtokosokat, akiknek 100 katasztrális holdnál nagyobb, vagy bekerített birtokuk vagy szőlőjük van, miszerint záros határidő alatt nyilatkozzanak: kívánna-e külön felesketett mezőőrt tartani? Az előjáróság a nyert nyilatkozatokhoz képest állítja össze a mezőőrök számára és javadalmazására vonatkozó javaslatát. Ha a külön mezőőr tartására jogosított birtokosok évenként legkésőbb április hó végéig a mezőőrt fel nem fogadná és fel nem esketnék, birtokuk a községi mezőőrök felügyelete alá osztandó; a községi mezőőrszemélyzet esetleg a szükséghez képest szaporítandó s a mezőőrök tartási költségei ezen birtokosokra is kivetendők. A mezőőri teendőkkal megbízott, már egy izben felesketett örököt újból felesketni nem szükséges. Ha tehát a községi előjáróság a második évben mellőzte a birtokos felhívását a külön mezőőr tartására, hallgatólag tudomásul vette azt, hogy a birtokos a megelőző évi gyakorlat szerint külön mezőőrt tart s így a mezőőri adónak visszamenőleg való kivetése törvénytelen. Ezen kivetés ellen a megye törvényhatósági bizottságához kell felebbezni a fentebb vázolt indokolás alapján.
Hollady Nándor.

Fejőstehenek tápláló anyagszabványai. 655. kérdés. B. lapja ez évi 94. számában a 614. kérdésre adott válaszbán Cselkó tanár ur azt mondja többek között, hogy: A 8 l. tejet adó 500 kg. súlyu tehén legfeljebb 0.6 kg. em. fehérjét s 3.6—3.8 kg. keményítőértéket kíván arra... stb.

Kellner dr. „Grundzüge der Fütterungslehre” című könyvében a Tabelle III. Fütterungsnormen-ban azt mondja, hogy 500 kg. súlyu, fejenként 5 l. tejet adó fejősteheneknek 1000 kg. élősúlyra adandó 1—1.3 em. fehérje, 7.8—8.3 kg. keményítőérték, vagyis 500 kg. élősúlyra 0.5—0.65 kg. em. fehérje és 3.9—4.15 kg. keményítőérték. Eszerint Kellner dr. 5 l. tejet adó 500 kg. testsúlyu tehénre több tápanyagszükségletet szab ki, mint Cselkó tanár ur ugyanily testsúlyu 8 l. tejet adó tehénre.

Miután b. lapjukban szintén Cselkó tanár ur elismert tollából eredő válaszok között többször találtam már ilyen Kellner dr. adataitól eltérő tápanyagszabványokat, a keményítőértékkel való

tápirtekmeghatározásban pedig azt látom, hogy Cselkó tanár ur elfogadja Kellner dr. elméletét, mihez tartás végett vagyok bátor tisztelettel kérni, méltóztassanak velem tudatni, hogy ezen divergáló tápanyagszabványok okát hol keressem?

L. O.

Felelet a 655. sz. kérdésre. Kérdésére bajos néhány sorban meggyőző választ adni, de mi mégis megkísérjük. Vegyük előbb a fehérjét. Kellner könyve első kiadásában több fehérjét írt elő, mint a későbbiekben s utóbbira részint Hindhede dán orvos támadása folytán, részint azért szánta el magát, mert saját s Jordán (Newyork) fehérjeforgalmi kísérletei meggyőzték arról, hogy tulozott fehérjeetést ajánlott. Hindhede támadását a *Köztelek* 1906. évf. 23. és 24. számaiban (Ellentét a fejőstehenek takarmányozásában Németország s Dánia között), Kellner kísérletét pedig az 1907. évf. 100. számában (A fejőstehenek fehérjeszükséglete) ismertették. Kellner azonban, többek véleménye szerint, még most is tulsok fehérjét ajánl, mert saját s Jordán kísérletei, valamint többrendbeli dán kísérlet arról tanuskodik, hogy a tehén roppant takarékosan tud a fehérjével banni. Miután Kellner s Jordán kísérleteiről a *Köztelek* említett számaiban már megemlékeztem, csak a dán kísérletet teszem szóvá. Ez 88 napig folyt olyképpen, hogy két lehetőleg hasonló tehén közül az egyik éppen csak annyi em. nyers fehérjét kapott, amennyit az anyagcsere kívánt s a tej tartalmazott, míg ellenben a másik fölös mennyiségű fehérjében részesült, az eredmény pedig az volt, hogy a sok fehérjével táplált tehén sem több tejet nem adott, sem testileg nem gyarapodott jobban, mint a másik. Tabelláris kimutatást nem közlök itt, mert az egész kérdés részletes ismertetését más lapnak ígértem oda. Keményítőértéket bőven kapott mind a két tehén. Marszalkowicz beható kritika tárgyává tette mind e kísérleteket s részint ezen az alapon, részint több tehenészetben végzett gyakorlati kísérletei folytán arra a meggyőző désre jött, hogy a fejőstehén beéri azzal, ha 1000 kg. élősulyra s naponta 0.6 kg. em. nyers fehérjét kap az anyagcsere szükségleteire s ha még minden kg. tejre 37 gr. em. fehérjét számítunk. De hogy rövidek legyünk, még csak azokat az 500 kg. élősulyra vonatkozó szabványokat jegyezzük ide, melyek Kellner könyvének megjelenése óta a gyakorlatban alkalmazást nyertek (kg.):

Tej	em. tiszta fehérje	em. nyers fehérje
	Kellner	Nils Hansson
5	0.5-0.65	0.50
10	0.8-0.95	0.75
15	1.1-1.25	1.00
20	1.4-1.60	1.25
	Marszalkowicz	Dánia
	0.485	1.030
	0.670	1.214
	0.855	1.398
	1.040	1.582

Nils Hansson szabványát a svédek, Marszalkowiczét a galiczia-bukovinai tehenészetek követik s mindkettővel igen meg vannak elégedve. Még csak Hindhede-ről említjük, hogy ő 500 kg. élősulyra s 16 kg. tejre 0.8 kg. emészthető tiszta fehérjét tart szükségesnek. Mi Marszalkowicz szabványát követjük, mely szerint anyagcsere (500 kg. suly után) 0.3 kg. s minden kg. tejre 37 gr. emészthető fehérje számítandó. Ezért ajánlottunk a 614. kérdés feleletében 0.6 kg. fehérjét, amennyiben t. i. $0.3 + 37 \times 8 = 0.596$, vagy kerekén 0.6

kg. Marszalkowicz szabványát főleg azért szeretjük alkalmazni, mert tehenészetünk még ezt is nehezen tudják betartani, amennyiben ritkán hajlandók olajpogácsát vásárolni.

A keményítőértéket illetőleg pedig Nils Hansson szabványát szeretjük alkalmazni, mely Svédországban teljesen bevált s abban áll, hogy 1000 kg. élősulyra 4 kg. főntartó s minden kg. tejre még 0.2 kg. keményítőértéket ajánl. Eszerint 500 kg. élősulyra s 8 liter tejre kell $2 + 0.2 \times 8 = 3.6$ kg. Miután azonban nálunk rendszerint olyanok a takarmányviszonyok, hogy keményítőértékben nagyon bővelkedünk, néha többet is veszünk számításba. Végül még megjegyezzük, hogy Kellner egy német szaklapban reflektált Marszalkowicz és Nils Hansson szabványaira, de megjegyzései oly lanyhák, hogy nézetünket nem változtatják meg. Így azután a jövőben is híveit maradunk ugyan Kellnernek, de mások meggyőződését és tapasztalait is respektáljuk. *Cselkó István.*

Vizfelfogó medenczekészítés. 656. kérdés. Gazdaságunk, mely fent hegyen fekszik, víz hiányában van s miután kutatással vizet kapni nem lehet, a víz hiányát akként szándékozunk pótolni, hogy közel a majorhoz egy ily völgyben lejtősebb helyen egy 5 öl hosszú, 3 öl széles és 5 m. mély vizfogyó medenczét készítettünk téglából és czemémből. A vizfogyó medencze elé iszapfogóul rőzsét rakatunk kövekkel leeresztve és egy vasrácot egy méter magas, egy és fél m. széles, 5 em. közű ráccsal látunk el, hogy mikor erős záporosodik, szemetet és iszapot felfogjon. Kérdem, helyesen eszelezkünk-e a fentiekre nézve, felfogja-e az iszapot, úgy hogy ne lenne zavaros a víz? Miután a medencze elég nagy, esetleg ha megtelne, ki sem tudnók üríteni soha s minthogy a medenczéből kifolyás nincs, nem-e romolhat el a víz, esetleg nem-e lenne káros ember- és állatnak fogyasztására? *D. Gy.*

Felelet a 656. sz. kérdésre. A feltett kérdésre a helyszínének ismerete nélkül a fenti rövid leírás után nem lehet határozott választ adni. Nem pedig azért, mert az általam többé-kevésbé nagyobb átbocsátóságától függ, vajjon a medencze a benne összegyűlt eső- és hóvizet nem fogja-e szivárgás útján elveszíteni. A medencze akkor fog sikerülni, ha az általam *agyagos*, vagyis át nem bocátó természetű.

Esők alkalmával a medencze vize kétségkívül igen megzavarodnék, de ez kisebb baj, mert csakhamar megtisztulna. Ha a völgy a medenczétől fölfelé gyepek és erdők miveltetnek bizonyos távolságig, ezen a bajon is sokban lehetne segíteni.

A tervezett rács nem sokat használ, de a hordalék behordását lehetne csökkenteni a rőzsegáttal, melyet időnkint fel kellene ujtani, ha már nem volna átbocsátó.

Ha a medenczében 2-3 méter mély vizet lehetne tartani, tehát nem is kell 9 méter, mint a kérdésben szó van róla, a víz nem romlik meg a melegtől, azonban jó lesz kerítéssel körülvenni, hogy szennyes anyagok ne fertőztethessék meg. *R. V.*

Fejőstehenek elégtelen tejelése. 657. kérdés. Fejőstehenem jelenleg 8 kg. burgonyát és 8 kg. takarmányrécipát buzatórékkel és sósvizel bekeverve, továbbá 2 kg. buzakorpát és

6 kg. zabszalmát kapnak fejénként és naponként. Teheneim átlag 450 kg. sulyuk s általában jó tejelők. Jelenleg azonban a tejmenyiség nagyon megapadt. Rendelkezésemre áll egyenlő mennyiségben kukoricadara, kölesdara és buzakorpa. Kérdem tehát, melyik volna legcélszerűbb etetésre avégből, hogy a tejmenyiség fokozódjék s egyikből-másikból hány-hány kg.? Szénát csak a tavasz felé tudunk etetni. Továbbá, hogy tanácsosabb a daraféléket etetni: az abrakba keverni vagy tisztán a jászolba adni? *K.*

Felelet a 657. sz. kérdésre. Ha az adagolásban szereplő takarmányokat 3 kg. törekkel toldjuk meg, 12.2 kg. szárazanyag, 0.32 kg. em. tisztafehérje s 4.7 kg. keményítőérték jön ki. A keményítőérték bő tejelésre képesítene a teheneket, de miután a fehérje elégtelen, azt kellene oly abrakkal kiegészíteni, mely nem keményítőértékben, hanem fehérjében gazdag. Erre az olajpogácsák a legalkalmasabbak, ami a szénahiányra való tekintettel is indokolt volna, de ha a meglevő abraknemekhez ragaszkodik, akkor a korpát ajánljuk, melynek minden kg.-ja annyi fehérjét tartalmaz, hogy a jelenlegi bő keményítőérték-etetés mellett 3 l. tejtöbbletet eredményezhet. Kísértesse meg tehát eleintén 3 kg. korpával, s ha egy hét alatt azt látja, hogy a tejtöbblet értéke jelentékenyen meghaladja az 1 kg. korpát, akkor adjon még 0.5, s később ismét 0.5 kg. korpát, vagyis szaporítsa a korpát fokozatosan addig, míg kifizeti magát. Az abrakot általában a rövid takarmányra hintve szokás etetni, a jelen esetben tehát a törekkel kevert burgonya s répára. *Cselkó István.*

Dohánytermesztési engedély holdankénti értéke. 658. kérdés. Oly birtok, amelyen dohány-engedély van, megfelelő épületek mellett mennyivel ér többet, mint azelőtt, ameddig dohány-engedély a birtokon nem volt, illetve kitűnő talaju birtokon mily értéket képviselhet egy hold dohányengedély? *S. A.*

Felelet a 658. sz. kérdésre. A dohánytermesztési engedély elsősorban azáltal emeli a birtokértékét, hogy a birtok a dohánytermesztéshez szükséges épületekkel ellátandó. A birtok értéke tehát ezen épületek értékével emelkedik. Másodszorban pedig figyelembe veendő, hogy a dohánytermesztés nagyobb tiszta jövedelmet szolgáltathat, mint a többi mivelési és termelési ágak, ami azonban gazdaságok szerint nagyon különböző. Hogy már most a dohánytermesztésre engedélyezett területnek egy-egy holdjára ezen befektetésekkel és jövedelemből mennyi esik, az csakis az illető gazdaságban rendelkezésre álló adatok alapján számítható ki. *Hensch Árpád.*

Adagolás fejőstehenek számára. 659. kérdés. Átlag 470 kg. sulyu tehénnek 8 l. napi tejelés mellett mennyi szárazanyag, keményítőérték és fehérje van szüksége? A rendelkezésre álló buzapolyva, zabszalma, kevés széna és elegendő szárított répaszelet, buzakorpa és 8-as takarmánylisztből darabonként milyen adagolás szükséges, hogy a megkívánt szárazanyag, keményítő és fehérje a teheneknek megadassék? *B. E.*

Felelet a 659. sz. kérdésre. Tehenei mintegy 12-13 kg. szárazanyagot, 0.53 kg. emészthető tiszta fehérjét s 4 kg. keményítőértéket kívánnak naponta, takarmánykészlete pedig olyan,

Rekord Drill

a legjobb páros soru vetőgép.

Losonczi gyártmány! Losonczi gyártmány!

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

BUDAPEST, V., VÁCZI-KOBUT 32. SZÁM.

erungslehre" tterungsno- sulyu, fejen- ek 1000 kg. je, 7.8-8.3 sulyra 0.5- kg. kemé- t. tejet adó panyagszük- ur ugyanily kó tanár ur ott többször taitól eltérő rtékkel való

hogy a keményítőértéket könnyű, de a fehérjét nehéz betartani, mert szénája kevés. Ha egyedileg etetné teheneit, akkor a fehérje betartása sem járna nehézséggel, mert az egyedi etetésnél kevesebb fehérjét számítunk 8 liter tejre, mint midőn valamennyi tehén ugyanazt a takarmányt kapja, amennyiben utóbbi esetben tekintettel kell lennünk arra, hogy a 8 l. fejesi átlag úgy keletkezik, hogy egyes tehének kevesebb, mások több tejet adnak s hogy a többet adók rosszul járnak, ha csak 8 l. tejet kapnak fehérjét: szóval ebben az esetben elég nagy fehérjepazarlást kell elkövetnünk, míg ellenben az egyedi etetésnél pontosan ragaszkodunk a tehén pillanatnyi fehérjeszükségletéhez. Adagolásként a következőt számítjuk ki: 2 kg. széna, 3 kg. sz. czukorrépaszelet, 2 kg. korpá, 4 kg. polyva s 4 kg. zabszalma tartalmaz 12.7 kg. szárazanyagot, 0.51 kg. fehérjét s 4.8 kg. keményítőértéket. Az a fölösleg, mely a keményítőértékben mutatkozik s mely mintegy 4 l. tejnek felel meg, nehezen küszöbölhető ki, mert ha kevesebb szeletet vagy korpát veszünk számításba, a fehérjében támad hiány, szalmája s polyvája pedig talán csak van annyi, hogy azokat nem szükséges a keményítőérték fölösleg kiküszöbölése végett redukálni. Ha több a szénája, akkor a szeletet kevesbítheti, mert a szénában ugyanannyi, vagy több a fehérje s csak a keményítőérték kevesebb.

Cselkó István.

Gáliczköves buza.

Megtörténhetik, hogy a vetőmagnak szánt páczolt búzából bizonyos mennyiség fennmaradt s a gazda annak is valami hasznát akarja venni. Nehogy valakinek eszébe jusson az ilyen mérgees anyaggal kevert búzát forgalomba hozni, vagy éppen liszté öröklíteni. Intő például közöljük a m. kir. belügyminiszternek 1908. évi 3375. számú határozatát.

Sz. vármegye közönségének. Ifj. P. J., G. J. és N. József ellen gáliczkövel páczolt búzának forgalombahozatala miatt folyamatba tett kihágási ügy vádlottak felebbezése folytán felülvizsgáltatván, a következő harmadfoku határozat hozott: A vármegye alispánja által 1907. évi 18.832. kih. sz. a. a járás főszolgabírája elsőfoku ítéletének helybenhagyásával hozott másodfoku büntető ítélete az elsőfoku ítélettel, valamint az eljárással együtt feloldatik s az ügynek közegészségügyi szempontból való tárgyalása s a kifejtendőkhöz képest az 1876. évi XIV. tez. 14-7. §-aira helyezett új elsőfoku ítélet hozatala rendeltetik el. A szóban levő ügyben ugyanis az 1805. évi XLVI. tez. végrehajtása tárgyában 38.286/96. sz. földmivelésügyi miniszteri rendelet 4. pontjában foglalt rendelkezés értelmében kell eljárni, miután oly liszt forgalombahozatala képezi a vád tárgyát, mely gáliczkövel, azaz mely vagy kénsavval (zöld gálicz), vagy kénsavas rézzel (kék gálicz) volt kezelve, tehát hamisított, illetőleg ártalmas anyaggal kevert tápszer árusítása által elkövetett kihágás jelenségei látszanak fennforogni.

Sz. F.

Hallgatólagoz beleegyezés.

Általánosan ismert és követett jogelv szerint a haszonbérlet a haszonbérleti összegnek arányos leszállítását követelheti minden olyan esetben, midőn a haszonbérlet ingatlanok valamely részét a haszonbérlet tartama alatt a tulajdonos az ő használatából elvonja vagy akkor is, ha önhibáján kívül fekvő okból a haszonbérlemény

valamely részének használatában olyképpen van megakadályozva, hogy azt a mezőgazdasági termeléssel kapcsolatos célra nem használhatja. Ehhez a jogelvhöz senki sem nyúl hozzá, ezen változtatás nem történt, de ezzel kapcsolatban hoz a kir. Kuria újabb időben egy olyan elvi jelentőségű határozatot, amely az érdekeltek figyelmét nagy mértékben felhívja. Az ítéletet a kir. Kuria felülvizsgálata tanácsa hozta 1908. június 20-án I. G. 108. szám alatt és az érdekes elvi kijelentés abban áll, hogy ha a haszonbérlet a haszonbérlet terület egyrészt elvonásáról tudva, a haszonbérlet éveken át csonkítatlanul, minden fenntartás nélkül fizette, az elvonásba beleegyezettnek tekintendő; következésképp az elvonás alapján a haszonbérletbeadótól kárpótlást követelni nem jogosult.

Az eset körülményeit az indokolás következőképpen világítja meg:

Alperes a tényállásból kitűnően elvont haszon címén a kereset beadása előtti 5 évre, évenként 200 K.-t számítva, 100 K. és járuléka erejéig azért támasztott viszontkeresetet, mivel felperes 1901-ben a haszonbérlet területtel az ő hozzájárulása nélkül mintegy 4 1/2 holdnyi területet csemetekert és temető céljára elvont és ezáltal öt 5 éven keresztül évi 2000 K. haszonértéktől megfosztotta.

Igaz ugyan, hogy a fellebbezési bíróság ítéletének a sommás eljárási törvény 197. §-a értelmében a felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállásban a jelzett területelvonás tényként megállapított, ez elvonás azonban alperest az elvont haszonnak a jelzett időre való követelésére fel nem jogosítja, mert alperes a területelvonást tudva, a tényállásból kitűnően azt, hogy emez elvonás ellen tiltakozott vagy csak fel is szólalt, nem állította és megállapított sem kérte; és minthogy alperes annak ellenére, hogy az általa haszonbérlet területből felperes mintegy 4 1/2 holdnyi területet közzézárt elvont; és annak ellenére, hogy e területelvonásról tudomása volt, a haszonbérlet csonkítatlanul és minden fenntartás, tehát aránylagos bérleengedés követelése nélkül is megfizette: ezeknél fogva alperest a jelzett terület elvonásába beleegyezésnek kell tekinteni; következésképp nem is jogosult arra, hogy területelvonás alapján felperestől bármilyen címen is kárpótlást követelhesen.

A fellebbezési bíróság tehát jogszabályt sértett, amidőn felperest a kereset beadása előtti három évre elvont haszon megtérítésére kötelezte, amiért is ítéletét e részben megváltoztatni és alperest viszontkeresetével elutasítani kellett.

Ez a felfogás a bíró gyakorlatban nem áll elszigetelten. Ismerünk több elvi jelentőségű határozatot, amelyek ugyanebben az értelemben szólnak s egyáltalán bíróságaink előszeretettel alkalmazzák a hallgatólagoz beleegyezés formuláját. A bírói ítéletekben igen sűrűn találkozunk hasonló eljárással, midőn a bíró egyes tényekből kiindulva, azok alapján a hallgatólagoz beleegyezést megállapítja és kötelező nyilatkozat, nyílt lemondás, avagy szerződés hiányában is kimondja, hogy az egyik vagy másik fél valamit magára nézve kötelezőnek elfogadott, vagy valamely jogról, illetőleg követelésről lemondott. Az alapul szolgáló tények, az ugynevezett konkludens faktumok a judikaturában mintha némileg túltengenek.

Őszintén megvallva, bennünk ezek a jelenségek némi aggodalmat keltenek. A bírónak a konkludens tényekkel nagyon óvatosan és cum granosis kell bánnia. A bíró okvetése és következtetése csak némely kivételes esetben pótolhatja a feleknek jogokat szerző vagy azokat

megszüntető világos kinyilatkoztatásait s a következtetésre épített ítélet nincsen a kellő megnyugtató hatással. Már a mindennapi életben megszoktuk, hogy valamely jognak keletkezése vagy megszűnése bizonyos szembetűnőbb formák közt megy végbe s az élet számtalan példát szolgáltat arra, hogy az ember oportunitásból nem mindig emlegeti a jogait és nem mindig igyekszik nyílt szóval fenntartani a követeléseit, mert egy vagy más okból ebben feszélyezve van. Hallgatásából azonban még korántsem következik, hogy jogának megszűnésébe beleegyezni vagy követeléséről lemondani akarna. A bíró tehát az élethez alkalmazkodik, ha jogszerző tények gyanánt csak a felek nyílt kijelentéseit fogadja el és hallgatólagoz eselvényeiknek nem tulajdonít ilyen messzemenő fontosságot.

Szilárd Ferencz dr.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	2703
Mezőgazdasági munkabérek emelkedése	2706
Gáliczköves buza	2712
Hallgatólagoz beleegyezés	2712
Külföldi szemle	2707
Gazdátársadalmi mozgalmak	2708
Munkásügyek. Szociálista mozgalmak	2709
Irodalom	2709
Levélsekrcény	2710
Vegyések	2712
A nép felvilágosítása. — Helyreigazítás. — Mintakomlótelep Hódáságon. — Burgonyanemesítés a Felsőföldön. — Tenyészszarvasmarhadzárás. — Barcmítényesztő munkások képzése. — Telepes községek megjutalmazása. — A házműveltyesztés előmozdítása. — Gőzhajózási hírek. — Vasúti hírek. — Gazdasági dátumok	2713
Kereskedelem, tözsdé	2714
Szerkesztői üzenetek	2715

A nép felvilágosítása. Már megemlékeztünk arról, hogy a „Nemzeti Állam” szerkesztősége Békés vármegyében a nemzetközi szocializmus romboló hatásáról, a védekezés eszközeiről és a nép felvilágosítására irányuló szabad előadást tartott. Békés vármegyében — a vasárnap Gyomán tartott szabad előadással — egyelőre be van fejezve az eredményes akció, amelyet Pest vármegyében fog folytatni a szerkesztőség. A gyomai szabad előadásról tudósítónk a következőt írja: Vasárnap reggel nagy néptömeg foglalta el a templom előtti főtérét, három-négy ezerre tehető azok száma, akik nagy érdeklődéssel hallgatták végig az előadást, legtöbbszörre kiszáradtak és földmunkások voltak. Tali Ferencz a „Nemzeti Állam” felelős szerkesztője szólott elsőbbsen, nagy érdeklődés mellett tárgyilagos érvekkel mutatott rá a szocializmus tévtanaira és káros következményeire. Megmagyarázta a népnek, hogy ezen beteg tanoknak nálunk állandó talaja nincs és nem is lesz soha. Liptófalvi István szerkesztő az amerikai kivándorlásról beszélt hosszasan. Rámutatott arra, hogy az ország gazdasági helyzetének fejlődésére milyen káros hatással van a kivándorlás és hogy ez milyen nagy tápot nyújt a lelketlen szocialisták izgatásainak. Elmondotta, hogy milyen kétes sors vár a magyar kiszáradásra és a szegény földmunkásra, ha kimegy Amerikába, mert ott a legnehezebb és életveszélyes munkára alkalmazzák őket. A haza és a magyar föld iránti szeretetre buzdította a hallgatókat, mire a hallgatóság közé vegyült néhány szocialista a nemzetközi szocialista pártot és

Védjegy

ASBESTPADLÓ

Védjegy

Krumholz-féle Asbestpadlókészítő vállalat
SCHONFELD és BALLA
Budapest, VII., Hungária-körút 157.

ASBESTPADLÓ

A JELENKOR LEGMODERNEBB ÉS LEGJOBB PADLÓJA!

Teljesen hézagmentes, tűz és víz behatása ellen érzéketlen, gombamentes, rendkívül tartós, könnyen tisztítható, miért is gazdasági épületek, magtárak stb. padlójének burkolására különösen ajánlatos. Olcsóság és kiváló tulajdonságai miatt máris nagy elterjedésnek örvend. Prospektusokkal, mintákkal, készített munkák jegyzékével és árjegyzékkel kívánatra szolgálunk. Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület könyvtári és igen sok más helyisége Krumholz-féle asbestpadlóval van burkolva.

a vörös zászlót éltette. Magyar Gyula népszó-
nok humoros előadásával tette neveltségessé a
szociáldemokrácia aspirációit. Majd a felsőbb-
ségnek való engedelmességre és szorgalmas
munkára buzdította a népet.

Helyreigazítás. A „Köztelek” 96. számában
közölt országos állatkiállítás rendező-bizottsági
jegyzőkönyvből a gyorsíró mulasztásából Somssich
László gróf két érdemleges felszólalása maradt
ki, melyet pótlólag közölni tartunk szükséges-
nek azért, mert azok konkrét indítványokat tar-
talmaztak. Somssich László gróf első felszólá-
lásában azt javasolta, hogy a földmívelésügyi
miniszter kéressék fel arra, hogy az állatkiállít-
ás díjazási céljaira az engedélyezett 17,000
koronánál nagyobb összeget bocsásson rendel-
kezésre, mert az említett összeg egy nagy-
arányú országos állatkiállítás díjaira nem elég-
séges. A rendező-bizottság e javaslatot egyhan-
gulag magáévá tette s fölrni határozott ennek
érdekében a földmívelésügyi miniszterhez. Ezzel
kapcsolatosan javaslatot tett arra vonatkozólag,
hogy a földmívelésügyi miniszter által kitűzendő
díjak nem műtárgyakban, hanem készpénzben
adassanak ki. Pirkner János felvilágosításai után
a rendező-bizottság nagytenyésztők számára ki-
tűzendő díjakat műtárgyak alakjában határozta
kiadni, kistenyésztők részére pedig pénzdíjak
alakjában. Végül állást foglalt Somssich László
gróf előadó azon javaslat ellen, hogy az állat-
kiállításon az állami ménesbirtokok anyaga ár-
verésre bocsájtassék, mert az a magántenyész-
tők érdekeit sértené. A rendező-bizottság ehhez a
javaslathoz is hozzájárult.

Mintakomlótelep Hódson. Jelek szerint
a komlótermesztésben beállott szünetelés után
ezt a fontos kereskedelmi növényt nagyobb
mértékben fogják a gazdák jövőben természetni.
Kedvező jelek arra vallanak, hogy az utóbbi
években mutatózó alacsony komlóárak javulni
fognak és így a természet ismét fellendül. Épp
ezért Darányi földmívelésügyi miniszter a Bac-
skában mintakomlótelepet létesít és a berende-
zési munkák már folyamatban is vannak.

Burgonyanemesítés a Felföldön. A Felföldék
népének legfontosabb tápanyaga a burgonya
idők folyamán annyira degenerálódott, hogy az
nemes ember, de még állati tápláléknak
sem alkalmas többé. E bajon segítő, Darányi
földmívelésügyi miniszter már 1901-ben intéz-
kedéseket tett a beteg vetőmag kicserélésére.
Az intézkedések fogantatása közben azon
szomorú tapasztalatra jutottak, hogy a burgonya
nemesek kisebb körzetekben, de az egész Fel-
vidéken degeneráltak. Ennek megfelelően kell
tehát a magkicserélésnek és nemesítésnek is
történnie. E cél érdekében a miniszter ez év
folyamán a burgonyaszaporító telepek létesíté-
sére és természetési kísérletek végzésére vándor-
tanárt nevezett ki. A szaktanár Miskolcson van
s ide intézendők a gazdáknak a természetésre vo-
natkozó óhajai. A felvilágosítások díjtalanok,
sőt — szükséges esetekben — a kirendelt szak-
tanár a helyszínen is államköltségen utazik.

Tenyészszarvasmarha-díjazás. A Heves-
megyei Gazdasági Egyesület, a földmívelésügyi
minisztérium támogatása mellett 1908. évi
december hó 27. napján Pétervároson tenyész-
szarvasmarha-díjazást rendez. Részletes felvilá-
gosítást készsággal ad az egyesület titkári hiva-
ta a Gyöngyösön.

Baromfitenyésztő munkások képzése. A
gödöllői állami baromfitenyésztő munkásokat
képző szakiskolán az 1909-ik évvel az ötödik
évfolyam veszi kezdetét. Hazánk baromfitenyész-
tésének előbbrevitelével szoros összefügg ez
az intézmény, mert az innen kikerülő növen-
dékek azok, akikre legbiztosabban lehet szá-
mitani a gazdaságossága között való terjeszté-
sénél. A gazdaközönség részéről is állandó ke-
relet mutatkozik az iskolát végzett növendé-
kekért s így szegényebb sorsú nőkre mindenképp
ajánlatos az iskola elvégzése, elnyerve ezzel
egy biztos és állandó keresetforráshoz a képe-
sítést. Akik az iskoláról közelebbit óhajtanak

tudni, forduljanak Gödöllőre az iskola vezet-
ségéhez.

Telepes községek megjutalmazása. Darányi
Ignác földmívelésügyi miniszter a temesmegyei
községek legkiválóbb gazdáit egy-egy darab
berni üszövel és Stancsófalva legkiválóbb telepes
gazdáját még egy kézihajtású tengerimorzsoló-
géppel jutalmazta meg. A jutalmakat a föld-
mívelésügyi miniszter megbízásából a Temes-
megyei Gazdasági Egyesület osztotta ki.

A házinyultenyésztés előmozdítása. Ingen-
oszt tenyésznyulakat a Házinyultenyésztés és
Értékesítés című házinyultenyésztési szaklap
kiadóhivatala Csillaghegyen, Budapest mellett,
a házinyultenyésztés népszerűsítése céljából.
Pusztán azt köti ki, hogy az utódokból egy-
néhány visszaszolgáltassék. A lapot Auffenberg
János tanár szerkeszti, főmunkatársa András-
sovich Géza, nyulügyi előadó. Előfizető ára egy
évre 4 K., félévre 2 K. A házinyultenyésztés
az állattenyésztés legjövődelműbb ága. Egy
bak és 4 anyanyul egy nagy családot képes
egész éven át hussal ellátni. Emellett az az
előnye, hogy városi lakásban is elhelyezhető
1—1 ládában. Eltartása ugyszólván semmibe
sem kerül, mert konyhai hulladékon is él. Tehát
nemcsak gazdaembernek való tenyész-
tése mellékágazatul, hanem az ipari és gyári
munkások, valamint a szellemi munkások is
eredményteljesen foglalkozhatnak tenyészítésével.

Gőzhajózási hírek. A Magyar Kir. Folyam- és
Tengerhajózási R.-T. Obrenovác állomáson az
áru felvételt folyó évre december 11-ével meg-
szünteti. Ugyancsak 11-ével szünteti meg az áru-
felvételt Budapestről Pozsonyba, Wienbe és Kor-
neuburgba, továbbá Pozsonyból Wienbe és Kor-
neuburgba, ugy hogy ezidőszent már csak a
Wienből és Korneuburgból Pozsonyba, továbbá
ezen három állomásról Budapestre irányuló áru-
forgalmat tartja fenn addig, amíg az az előre-
haladott időnyre való tekintettel még lehetséges.

Vasuti hírek. Díjkezdés nével magánvasuton
szálas- és erőtakarományküldeményekre. A cs. kir. szab.
Kassa-Oderbergi Vasut magyar vonalán, valamint
a győr-sopron-ebenfurti és a fertővidéki helyi-
érdekű vasuton magyarországi állomásokról a
takarmányhiányban szenvedő vármegyék terü-
letén fekvő vasuti állomásokra, ideértve a hor-
vát-szlavonországi területen fekvő vasuti vona-
lak állomásait is, takarmányozási célra szolgáló
szálas- és erőtakarományküldeményekre az alábbi
kedvezményes díjszámítás engedélyeztetett: Széna,
szalma, szecska és tengerikőrő után mindhárom vasu-
ton egyaránt a vasutak helyi árudíjszabásának
I. kivételes díjszabás díjtételei. Bükköny, gabonaalj,
korpa, olajpogácsa, repeszemagpogácsalisz, árpadara,
kukoricadara és malomkonkoly után a cs. k. szab.
Kassa-Oderbergi Vasut magyar fővonalán e vasut
helyi díjszabásának C) osztály díjtételei, a má-
sik két vasuton pedig a B) osztály díjtételei. Mos-
lék mindennemű, nedves, szárított, őrölt is, maláta-
csíra, törköly nedves és szárított, szörplé, szörplétakar-
mány és takarmányrépa után mindhárom vasuton
egyaránt e vasutak helyi díjszabásának I. kivételes
díjszabás díjtételei. E kedvezmény diérvényessége
szept. 1-től a jövő év április végéig terjed és rova-
tolás útján alkalmaztatik. A cs. k. szab. Kassa-
Oderbergi Vasut vonalát illetőleg a fentiek szerint
engedélyezett díjszámítás Magyarországon ki-
vüli állomásokról szállított küldemények után is
rovatolás útján alkalmazható.

Czukkorrépa-küldemények fuvardíjkezdéséről. Czuk-
korrépa, valamint a fordított irányban szállítandó
friss és savanyított répaszelet- és méziszap küldé-
ményekre Doborján, Lakompak, Sopronkérésztur
és Sopronszentmárton állomások és Sopron kö-
zötti viszonylatokban a rendes fuvardíjnál jóval
olcsóbb fuvardíjmérséklést engedélyezett a szál-
lításban érdekelt sopron-közszégi helyiérdekű
vasut igazgatósága.

Inség tarifikézdemenyek az osztrák vasutakon.
Az idei nyáron uralkodott tartós aszály kö-
vetkeztében Stájer, Karinthia és az isztriai félsziget
több tartományában beállott takarmányinség kö-
vetkeztében az osztrák vasutügyi minisztérium
az osztrák állami és magánvasutakon a legfon-
tosabb abraktakarmányok és alomküldemények
részére a mezőgazdasági szövetkezetek országos
szövetsége, avagy az inséges községek által
teendő igénybevétel esetén messzemenő vasuti
fuvardíjkezdemenyeket engedélyezett. Ezen ked-

vezmények az 1909. év május 15-ig érvényesek
díjvisszatérítés útján. Hasonlóképpen fuvardíjke-
zdemenyt engedélyezett az osztrák vasuti mi-
niszter a Galiciában sújtott inséges vidékek
részére is a tekintetbe jövő vasuti vonalokon az
inséges községek által leendő igénybevétel esetén.

A vasuti mellékilletékek felszámítása elleni panasz.
A mezőgazdasági termények wieni tőzsdéje
beadványt intézett az osztrák vasutügyi minisz-
teriumhoz, melyben állást foglal a vasuti mellék-
illetékek felszámítása ellen. Helytelennek tartja
a fuvardíjszámítások jelenlegi rendszerét, mely
szerint a fuvardíjon felül a mellékilletékek egész
sorozata kerül minden kigondolható czimen be-
szedésre. E sok mellékilleték felszámítása folytán
csaknem lehetetlenné van tétel, hogy a tulaj-
donképpen fuvardíjösszeget előzetesen meg le-
hessen állapítani. Ezen körülmény az ügyletek
megkötésénél igen gyakran kellemetlenül érez-
hető. A tőzsde tehát arra kéri a vasutügyi mi-
nisztériumot, hogy a vasuti mellékilletékek kér-
désében változtatást léptessen életbe. Nézete
szerint a szállítmányozónak módjában kell állania,
hogy a fuvardíj nagyságát előzetesen és biztosan
megállapíthassa. Ezzel fogva a számos mellék-
illetéket, melyet a már amugy is elég magas
fuvardíjon kívül beszédnek, elejteni kívánja.

Tény az, hogy éppugy mint bárkinek, azokép-
pen a vasutnak is megvan az a joga, hogy azon
szolgáltatásokért, melyeket teljesít, felszámíthasson
magának bizonyos díjat, mely a teljesített szol-
gáltatásnak megfelel. Ebből következnek az, hogy
a mellékilletékek felszámítása teljesen jogosult
a vasutak részéről. Ha figyelembe vesszük azon-
ban a mellékilletékek sokféleségét — mint ürta-
pok, felvételi bélyegilleték, felvételi elismervény,
le- és felrakási, be- és kirakási, átrakásiilleté-
kek, darupénz, mérlegelési díj, számlalási illeték,
fekbér, fekbérpótlék, kocsiállásdíj, takaróber,
vám- és adóhivatali kezelésért fizetendő illeték,
utánvételi jutalék, utólagos utasítások végrehajta-
sánál felszámítandó költségek, értesítésért járó
illeték, szállítási érdek bevallásáért fizetendő
fuvardíjpótlék, állásdíj, állásdíj, itatás- és
etetésért továbbá a sertések megloccsolásáért járó
illeték, a borjúknál alkalmazandó bekők hasz-
nálata, valamint a padlóknak homokkal leendő
behintéséért fizetendő illeték, fertőtlenítési díj,
végre fuvardíjpótlékek a tartalom helytelen be-
vallásáért, a kocsiak tulterheltségéért, valamint a
valóságosnál csekélyebb súly bevallásáért, igazat
kell adnunk a wieni területen túlszédnek abban,
hogy a küldemény feladója legtöbb esetben nin-
csen azon helyzetben, hogy a mellékilletékek
felszámítását, a küldeményének bérmentesítésé-
nél előre is biztosan megállapíthassa minden
kétséget kizáró módon. Mindenképpen keresni
kellene a vasutnak módot arra nézve, hogy ezen
sok mellékilleték valahogyan redukáltassék avagy
egyszerűsítettassék, mint például a fizetendő fuvar-
díj bizonyos százalékában kifejezve. Hinni szer-
etnők, hogy e tekintetben a közel jövőben vala-
melyes változás be fog állani.

Gazdasági dátumok. Állami facsemeték adomá-
nyozására vonatkozó folyamodványok f. évi de-
cember 15-ig terjesztendők be az illetékes kir.
erdőfelügyelőségekhez.

Szeszfőzői tanfolyam Kassán gazdatisztek és
szeszgyártulajdonosoknak 1909. évi január 6-tól
20-ig. Levélbeli bejelentések a gyártulajdonosok
és gazdatisztek részéről a kassai m. kir. gazd.
akadémiához december 15-ig intézendők.

Borkezelési tanfolyam kisbirtokosok és vin-
czellérek részére Budafokon 1909. január 1-től
január 23-ig és február 1-től február 14-ig.

Háziipari tanfolyamok és gazdasági előadások
rendezése Heves megyében dec. 1-től kezdődő-
leg 2 hónapon át.

Gazdasági előadások Abauj-Torna vármegyé-
ben december 10., 13. és 20-án, továbbá 1909
január 10., 17. és 24-én.

Lokomobil- és cséplőgépkezelők tanfolyama a
budapesti állami felsőipariskolában (Népszínház-
utca 8.) 1909. január 2-től április 10-ig.

Nemzetközi tejjgazdasági konferencia és ki-
állítás Budapest 1909. június 6—10-ig. A ki-
állításra a nevezések 1909. február 1-ig intézen-
dők a főtitkári hivatalhoz (Budapest, V., Vigadó.).

„A góbe a gazdaságban”. Humoros gazda-
sági tárczák. Második olcsó kiadás. Ára füze
1 kor. Utalványon megrendelhető Péterfy Tamás
írónál. Budapest, IX. ker., Köztelek.

NYILTTÉR.*)

A kiváló bór- és kősavas gyógyhatású
SALVATOR
 vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, csukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.
 Természetes vasmentes savanyúvíz.
 Kapható ásványvízkurortokban vagy a Magyar-Lippósi
 Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudoitrakpart 8.

Megjelent!
RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN
 az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára
 szerkesztésében a
Köztelek Zsebnaptár
1909. évi folyama.
 A „Köztelek Zsebnaptár“ tizenötödik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár“ két kötetének ára O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek“ előfizetőinek bérmentes küldéssel 4 korona.
Megrendelhető a „KÖZTELEK“ kiadóhivatalában Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Parezellázások jutányos és gyors keresz-
 tülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitel-
 intézete“ üzletműködési köre kiterjed a parez-
 lázások lebonyolítására és az e célra szóló
 kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése
 kizár minden nyereszkezdést, miért is maga par-
 cellázási czélokra birtokot nem vásárol, hanem
 kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellené-
 ben a parezellázások teljes (jogi, telekkönyvi
 *) E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget
 nem vállal.

és mérnöki) lebonyolítását s e célra megbizott-
 ját a helyszínére kiküldi, aki az összes teendőket
 ellátásáról a helyi kiválmaknak megfelelően
 gondoskodik. Parcellázási czélokra az intézet
 előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, me-
 lyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest,
 V., Géza-utca 2. szám) kívánatra minden fel-
 világotat megad. Az intézet működésének
 előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az inté-
 zet nyereségreszesedést nem igényelvén, a vevők
 ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az
 eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a par-
 cellázás minden gondjától megszabadulnak. 4.
 Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a
 vételárát. 5. Egyetemleges felelősség nincsen.
 6. Az összes költségek előlegezettek. Az inté-
 zet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei:
 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök
 már 300 koronától kezdve adhatnak. 3. Az egyik
 módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetetik
 ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán
 az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az
 intézet által fel nem mondható.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabona-
 osztályának tudósítása a „Köztelek“ részére.)
 Az időjárás téli jellegű, erős havazásokkal és fagy-
 gyal. A bőséges csapadék eléggé kedvezőnek ítéltető,
 ami kifejezésre is jut az árak csökkenésében. A hajózás
 szünetel és az áru felvétel teljesen beszüntetett.
 A világpiacon a gabonáért lanyhult irányzat
 jutott érvényre. Ez főleg az amerikai vétéshírekre ve-
 zethető vissza. Az angol piacok kezdetben magasabb
 árakat jeleztek, később azonban az üzletirányzat el-
 lanyhult. Franciaországban az időjárási viszonyok ke-
 zelvek, a kínálat korlátozott; ezzel szemben a malmok
 sem tanúsítanak élénkebb érdeklődést. Németországban
 emelkedett a kínálat mérve, az exportforgalom szünetel.
 Ami a magyar és az osztrák piacokat illeti, a for-
 galom vesztett élénkségéből, a kínálat csekély és az
 árutulajdonosok tartózkodók. Az időjárási viszonyok
 alakulása árcsökkenést hatással voltak az üzletirány-
 zatra. A készletek csekélyek. A lisztelhelyezési viszonyok
 rosszabbodtak és a malmok tízredukcióval dolgoz-
 nak. A bécsi piacon szintén korlátozott a forgalom.
 Rosszban lanyhult az irányzat. Az árcsökkenés kb.
 20 fillére tehető a mult héthez képest.
 Árpában csekély a kínálat. Az árak nagybörmvü
 változásokat nem tüntetnek fel.
 Tengeriben a nehézkes szállítási viszonyok folytán
 nagyobb mérvű forgalom nem fejlődhetett ki, mert
 senkisémm vállal szavatosságot, hogy az amugy is még
 nem tökéletesen száraz tengeri a hosszú szállítási idő
 alatt nem-e megromolva érkezik meg.
 Zabban csendesebb a hangulat.
 Az egyes gabonaneműk áraitól s az azokban végbe-
 ment változásokról napi jelentésünkben számolunk be.

Napijelentés a gabonatözsderől.
1908. december 15.

Az ünnepek előtti megszokott esendes lisztüzletmenet,
 a malmok hiányzó vételkedve a mai buzaüzletet oly-
 annyira ellanyhitotta, hogy az árak újból 20-30 fill.-rel
 csökkentek. Forgalom néhány ezer mázsára rugott.
 Rossz még erősebben szenvedett árbanatlást, úgy
 hogy ennek értéksökkenését 50-60 fillériben fejezhet-
 jük ki. Legmagasabb elérhető ár 20.10 K. volt Buda-
 pest paritásában.
 Árpa változatlan.
 Tengeri tiszavidéki állomásokon néhány fillérrel ol-
 csóbb, a budapesti és kőbányai fogyasztás alig vesz
 részt a vásárlásokban.
 Zab ártartó. A rossz közlekedési viszonyok miatt a
 készletek csekélyek.
 Eladottat:
 Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 26 K. 25 f., 100
 mm. 79.5 k. 26 K. — f., 100 mm. 79 k. 25 K. 80 f.,
 100 mm. 78.5 k. 25 K. 80 f., 100 mm. 78.5 k. 26 K.
 20 f., 100 mm. 78.5 k. 25 K. 90 f.
 Pestvidéki: 100 mm. 79 k. 25 K. 90 f., 100 mm. 77
 k. 25 K. 80 f., 200 mm. 77 k. 25 K. 10 f. úszkös, 150
 mm. 76.2 k. 25 K. 05 f. úszkös.
 Budai: 300 mm. 77 k. 25 K. 25 f.
 Szerémségi: 850 mm. 79 k. 25 K. 70 f., 150 mm. 78.3
 k. 25 K. — f.
 Boszniai: 100 mm. 73 k. 23 K. 70 f.
 Rossz: 1000 mm. 20 K. 10 f. kpf.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1909. áprilisra	25.02 K.
„ 1909. októberre	22. — „
Rozs 1909. áprilisra	20.56 „
„ 1909. októberre	18.60 „
Zab 1909. áprilisra	17.30 „
Tengeri 1909. májusra	14.72 „

**Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-
 utca. 1908. december hó 15. én. A székesfővárosi vásár-
 igazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.)**

Felhozott a szokott községekől 122 szekér réti
 széna, 20 szekér muhar, 12 szekér zsupszalma, 19 szekér
 alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér
 tengeriszár, 1 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna,
 — zabosbukkony, köles stb.), — szák szecska.
 A forgalom közepes.
 Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna
 900-1020, muhar 940-1040, zsupszalma 680-700,
 alomszalma 550-600, takarmányszalma —, 100 keve
 tengeriszár —, egyéb takarmány 720-800,
 zabosbukkony 1000-1000, lőhere —, zöld luczerna
 —, köles —, sarju —, szalmaszecska
 680-700. Összes kocsiszám 179. Összes súly 214.800 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben az olcsóbb és lanyhuló bécsi kontin-
 gens nyersszeszjegyzések folytán nagyobb kínálat uralkodott
 és elég élénk vételkedv mellett a szeszarak a legutóbbi
 zárlatjegyzés szerint záródnak.
 Elkelt finomított szesz adózva nagyban 178-179 K.,
 adózatlanul 59-60 K. helybeli gyárakból és 1-2 K.-val
 olcsóbban másodkézből és vidéki gyáraktól.
 Élesztőszesz adózva nagyban 177.50-178 K., adó-
 zatlanul 58.50-59 K. kicsinyben 1 K. drágábban kelt.

Nemzetközi gabonapiacz 1908. december 12-től 1908. decz. 16-ig.

	Kelet	Effektiv árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Manheim	Páris	N.-w.-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	15	26.10	21.39 ¹	27.50	25.60	25.96	21.18	20.16	18.68	17.76	20.04	Decz.	—	—	24.26	21.26 ^{1a}	18.68
	11	26.20	21.39 ¹	27.80	25.60	—	21.28	20.50	18.92	17.76	20.04	Április	25.44	—	24.62 ²	21.90 ^{1b}	19.66 ³
Rozs	15	20.90	—	21.60	21.10	20.35	15.94	—	—	—	16.46	Decz.	—	—	24.74	21.60 ^{1a}	18.92
	11	20.95	—	21.70	21.10	20.21	15.86	—	—	—	16.46	Április	25.40	20.13 ³	25. — ³	21.94 ^{1b}	19.92 ³
Zab	15	17.75	—	18.70	17. —	20.35	—	—	—	—	—	Decz.	—	—	19.76	16.08 ^{1a}	—
	11	17.75	—	18.80	17. —	20.87	—	—	—	—	—	Április	21.08	—	21.20 ³	16.08 ^{1b}	—
Tengeri	15	14.50	15.44	18.70	17.50	20.65	—	13.52	11.40	13.24	—	Decz.	—	—	19.08	—	—
	11	14.50	15.44	18.80	17.50	20.65	—	13.56	11.54	13.24	—	Április	17.84	—	19.60 ³	—	—
Árpa	15	18.65	—	20.20	21. —	22.72	—	—	—	—	—	Decz.	—	—	18.98	—	11.40
	11	18.65	—	20.20	21. —	22.34	—	—	—	—	—	Április	14.94	—	—	—	12.12

Jegyzet: 1) Red winter II.
^{1a}) jan. ^{1b}) jan.—ápr.
²) márcz. ³) máj.

Denaturált szesz 50.50-51 K. jegyzetetik kötésre nagyban. Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers-szesz ab termelő állomás 52-53 K. kelt el nagyban. Exkontingens szesz ártartó. Budapesti kontingens nyersszesz ára 50-57- K. Bécsi jegyzés lanya irányzat mellett 51.40-51.60 K. zárul.

Budapesti jegyzés

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Kontingens nyersszesz, Finomított szesz adózva, Élesztőszesz adózva, Nyersszesz adózva, Denaturált szesz.

(Az adózott szesz a 20 korona pótdadóval együtt értendő.)

Liszt, ériemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. Az üzlet a lefolyt héten csendes mederben mozgott, kötések alig történtek, miután vevők a magas árakkal nem tudnak megbarátkozni és csak a második kéz uralta a helyzetet. Malmok áraitak 50-60 fillérrel mérsékeltek. Rendelkezők kedvezően érkeztek.

Heti lisztforgalom 99,013 q. volt. A fővárosi malmok átlagos buzási jegyzései 100 kg.-ként Budapestben, elegendő tisztasulnyként, szákosul.

Table with 2 columns: Szám and Ár K. Values range from 0 to 7 and 38 to 29.60.

Rozslisztiárak:

Table with 2 columns: Szám and Ár K. Values range from 0 to 7 and 38 to 29.60.

A többi abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapestben szákkal, teljes vagonrakományok vételéről 100 kg.-ként.

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Finom korpa 1908. decz. száll., Goromba, Finom korpa 1909 jan.-májusi szállításra, Rozskorpa, Árpáda és árpáderce, Malomkonkoly, Budapesti gyári repcepogácsa, Derby melasz, Száritott moslék, Száritott répaszelet, Szóplé.

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárosarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908 december 15 én.

Állandó jó kereslet van az összes húsfélékben (sertés, borjú) s vágott baromfiban s noha az utóbbi cikkeknel a hozatslok elég bőségesek, jó árak érhetők el, miért is ezen árak, nemkülönben vad felkúldését ajánljuk. Burgonya és hagyma vá tozatlanul szilárd, Álmából a készletek még mindig nagyok s az árak nem javultak. Tojás bécsi jelentések révén némileg lanyhult.

Mai árak:

Husnemlék: vidéki marhahús hátulja 1.12-1.40 K., eleje 80-1- K., vidéki borjú bőrben, hosszaz mérve, súlylevonás nélkül 1.04-1.20 K., helybeli borjúhús 1.32-1.40 K., sertésahus szalonnával 1.14-1.18 K., lehuzott sertés 1.20-1.22 K., szalonna friss 1.24-1.26 K., szalonna sózott 1.20-1.28 K., szalonna füstölt 1.30-1.36 K., olvasztani való 1.20-1.32 K., háj 1.32-1.33 K., sertészsír 1.38-1.40 K. kg.-ként. Füstölt hús (vidéki) kg.-ja 1.50-1.60 K., hazai sonka 1.80-2- K., szalámi magyar 3.20-3.40 K., szalámi nyári 1.20-1.40 K., bárány párja - K.-ig.

Vad: Óz 1.40-1.40 K., szarvas 0.76-0.80 K., vaddisznó 80-1- K. kg.-ként egészben, nyulnagy 2.80-3- K., nyul szilárd 1.80-2- K., fogoly 0.90-1- K., fácán 3-3.20 K., erdei szalonna 0-0- K., dánvad 0.80-0.90 K. kg.-ként. Fenyvesmadár kötegye 1-1.20 K. Baromfifélék: élős rántani való csirke 1.20-1.80 K., sütni való 2.60-3.20 K., liba fiatal 0-0- K., kacsa sovány 3.40-4- K., kacsa hizott 4-5- K., lud hizott 10-18- K., tyúk 3.20-3.40 K., pulyka 5-7- K., élős sovány liba - K. páronként. Vágott csépen tisztított baromfi, hizott lud 1-1.30 K., hizott ruca 1.20-1.30 K., hizott pulyka 1-1.40 K., levestyúk 1.30-1.50 K., pulyka sovány 0-0- K. kg.-ként. Poulard 1.80-2- K., gyöngytyúk - K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2.20-2.40 K., II. 2-2.10 K., főzvaj (köpült) 1.80-2- K., tehen-turó 10-20 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhturó és műkásturó igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségfélék: burgonya (vagonára) sárga 7.80-8- K., róza 8-8.40 K., fehér 5.40-6- K., kivi 12-16.00 K., cárgarépa 100 db 13-14 K., petrezselyem 13-14 K., vöröshagyma makói 10-20- K., vöröshagyma körönd-séges hazai 10-14- K., fokhagyma 33-44 K., káposzta 6-7 K., 100 fej Burgonya, új 0-0- K., Kalarábé 0-0- K., 100 db, spárga solo 0-0- K., káposzta 0-0- K., levelespárga 0-0- K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes 0-0- K., kifejtett 0-0- K., zöldborsó, hüvelyes 0-0- K., kifejtett 0-0- K., paradicsom - K., 100 kg.-ként. Uborka salátának való 0-0- K., ezérbe 0-0- K., savanyítandó 0-0- K., 100 db-ként. Paraj 0-0- K. kg.-ja.

Gyümölcsfélék: Szőlő madelaina 80-100 fillér, érett chasselas fillér kg.-ként. Alma: elsőrendű árú (aranyparmen, renet, Jonathan, Törökbalint, butul sib.) 0.40-0.60, másodrendű -33-40, harmadrendű apró árú 12-24 K., közp. elsőrendű 0.80-1- K., másodrendű 40-60 K. q.-ként. Dió I. 40-60, II. 30-40 K. 100 kg.-ként. Görög dinnye - K., kantalup - K., turkesztan - K. 100 kg.-ként. Veres szilva - K., száritott belföldi szilva - K., belföldi szilvaiz - K., ringló - K. 100 kg.-ként.

Vegyesárak: Bor és szesz italokhat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 80-0.90 K. kg.-ként. (A szövetkezet - mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezető képviselője - minden méhésztársaságnak ingyen is ad felvilágosítást.) Gyümölcsös 0-0- K., fillér kg.-ként. Gomba száritott 0-0- K., szappan - fill., lencse (erdélyi) - K., bab apró - K., nagyszemű - K., lencse - K. 100 kg.-ként.

Tojás: bécsi 130-134 K., erdélyi apróbb ára - K., meszes - K. erdélyi bécsiként (1440 db).

Hideghus-vásár az Orczi-uti élelmi piacon 1908. év december hó 15. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 33 árus 24 drb sertést, 2 árus 12 drb süldőt, 6000 kg. friss húst, 1200 kg. füstölt húst, 3000 kg. szalonnát, 1400 kg. hajat.

Videkről és pedig 30 drb sertést. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 128-160, süldőhús 1 kg. 120-160, füstölt sertés-hus 1 kg. 140-184, szalonna zsírmentes 1 kg. 124-136, füstölt szalonna 1 kg. 148-152, háj 1 kg. 130-144, disznózsír 1 kg. 152-152, kocsonyahús 60-100, füstölt sonka 1 kg. 120-200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-téri élelmi piacon 1908. év december hó 15. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 80 árus 25 drb sertést, - árus 10 drb süldőt, 2000 kg. friss húst, 700 kg. füstölt húst, 800 kg. szalonnát, 500 kg. hajat.

Videkről és pedig összesen 42 drb sertést, - süldőt. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 132-136, 1 q. 110-114 K., süldőhús 1 kg. 140-168, füstölt sertés-hus 1 kg. 153-180, szalonna zsírmentes 1 kg. 124-132, füstölt szalonna 1 kg. 160-180, háj 1 kg. 136-144, disznózsír 1 kg. 152-152, kocsonyahús 1 kg. 72-87, füstölt sonka 1 kg. 160-200 fillérig.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Bredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1908 december hó 14

Table with 2 columns: Felhajtás összege and Minőség szerint. Items include Hizott marhában felhajtás, Csontozni való marhában felhajtás, Összesen, Kiadatlan maradt.

Table with 2 columns: Származási hely szerint and Nem szerint. Items include Magyarországi, Galicz, s. bukovinai, Osztrák tartományokból, Összesen, Okör, Bika, Tehén, Bivaly.

Table with 2 columns: Árak (100 kilogrammonként elősúlyban, koronázértékben) and L, H, III rendű. Items include Magyar hizott okör, Galiczi hizott okör, Tarka hizott okör, Bikák, Hizott tehén, Legelőmarha, Boszniai marha, Bivaly, Kisgazd. hizó okör.

Irányzat: lanya, hochprima minőségű okör 1 K. drágább, többi minőségű ára változatlan. Bika 1-2 K., oszontóvásáron 2 koronával olcsóbb.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányái sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányái szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Öreg nehéz, Öreg közép, Fialat nehéz, Fialat közép, Fialat könnyű, Szerbiai nehéz, Szerbiai könnyű.

Szerkesztői üzenetek.

Madarász K. A „Mezőgazdasági Szemle” előfizetési ára egy évre 10 korona. Kiadóhivatala Magyaróváron van. A hazai ménesek czimjegyzékére nézve felvilágosítást talál lapunk ez évi 2769. oldalán, a középő oszlop alján.

F. Szepessüveg. Igen jó műtrágyaszórók: 1. a „Westfalia”, árusítja Propper Samu Budapest. 2. „Voss”-rendszerű, árusítja Hofherr & Schrantz Budapest.

R. F. Abony. Mithogy a volt bérivel fennálló szolgálati szerződése megszűnt, igényével csakis az új bérrel ellen fordulhat, akinek a szolgálatába átment s ott már két hónapot ki is töltött. Sz. F.

D. A. Pa-Tóviskes. A Kőszegi-féle (alaj) ivelő tavasz-szal fog dolgozni. Annak idején értesítve lesz. Szponzor.

K. E. Budapest. Nem tudjuk. Tessék az orsz. statisztikai hivatalhoz fordulni felvilágosításért. Szponzor.

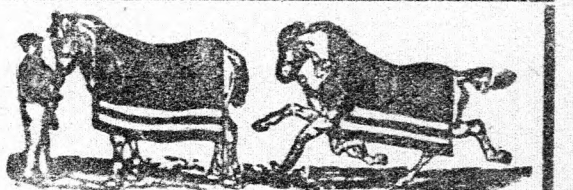
E. E. Megrendelést átadtuk a kiadóhivatalnak. A szerkesztőség állásközvetítéssel nem foglalkozik. Legjobb lesz, ha pályázatát lapunk kihirdetési rovatában teszi közzé, mely a kiadóhivatalhoz intézendő.

Sch. J. Danföldvár. A kértzett vízmérőkészülék valószínűleg egy lárczos kut. Ilyen többféle van forgalomban. Tessék a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez fordulni Budapest (Alkotmány-u. 31.) vagy Mtrai és Társa céghez szintén Budapestben. Kutkészítésre csak akkor kaphat tanácsot, ha megírja, hogy milyenek ott a viszonyok, melyek közt a kutnak készülni kell. Szponzor.

K. L. Kővecses. I. testv. Hatronyos. Mútan a Kőszegi-féle talajművelő gép kísérletezés alatt áll, tavasz előtt kérdésére érdemleges választ adni nem lehet. Szponzor.

B. A. Kővektől nem lehet kaszáló munkát végezni, csak marokkával és fűszálalóval. Szponzor.

Sch. L. Tabó. A Cormick-féle tárcsaborona, mint minden tárcsaborona, kiváon jó talajművelő eszköz a fenti ezélokra a vetőszántáson kívül. Szponzor.

Lópokróc-előnyárajánlat! Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhesünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajunk összeköttetésbe lépni. Áraink még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyúsága és árunk elsőrendű kiváló jósága, reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaközönseget állandó vevőnknek nyerjük meg. Hogy ezt elérhesük, barmely postavagy vasúttállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szálltunk.

- 1. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 155 cm. széles, ára 4 fnt 50 krajczár.
2. sz. legjobb minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára 3 fnt 50 krajczár.
3. sz. jó minőségű, 165 cm. hosszú, 130 cm. széles, ára 3 fnt - krajczár.

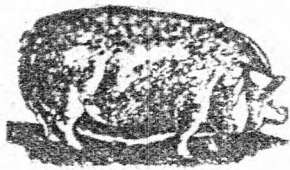
különösen erős sörháztakarók 220 cm. hosszú, 175 cm. széles darabonként 5 forint

darabonként, minden kívánt szárnyafatban.

A megrendelések a beérkezés napján el lesznek intézve.

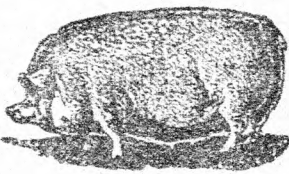
Kiváló tisztelttel 953
„Sohr” Magyar Lópokróc Szétküldési Telape,
Somogyiszil 92. szám.
Táviratczim: Pokrócztelep Somogyiszil.

Sertéseladások és vételek legjobban és legpontosabban eszközöztetnek sovány egy hizott állapotban

URL REZSŐ

sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népezház-u. 22. (Polgári sertőzde bérpalota.)
Telefon: 97-05 Interurbán.
Felvilágosítással készséggel szolgál.

ELADÓ BIRTOK.

Szatmármegye Nyírmegyes község határában, vasúthoz 10 percznyire fekvő **300 hold elsőrendű homokbirtok** uri lakással, gazdasági épületekkel, dohánytermelés és 307 hl. szeszkontingens engedéllyel, őszi vetéssel, előnyös fizetési feltételekkel eladó. Ertekezhetni 1115

Csernyus Zoltán tulajdonossal **Mátészalka.**

Ujdonság!

Nélkülözhetetlen szakkönyv!

A mezőgazdasági munkák

és teendők hónapról hónapra a mezőgazdaság minden ágában. :: ::

Szerkesztette: **KODOLÁNYI ANTAL.**

Ára füzve 3 kor., vászonkötésben 4 kor.

A mezőgazdasági munkák legtöbbje oly természetű lévén, hogy ha azokat egy bizonyos, a természet rendje által követelt időben végezni vagy végeztetni elmulasztottuk, azt többé helyrehozni nem lehet, ami azután a legtöbb esetben igen káros következzel jár a gazdaságra, illetve annak jövedelmezőképességére. Amennyiben e munkában hónapról hónapra fel van sorolva az egymást követő munkák sorrendje, a mezőgazdaság minden ágában előforduló legapróbb munkákra is kiterjeszkedve s a feledékenység emberi dolog lévén, azt hiszszük, alig van gazda, aki e munkának hasznát ne venné. Egyetlen egy munka kellő időben való végzésének elmulasztása is gyakran százszor ennyi kárt okozhat a gazdaságnak, mint e könyvnek mérsékelt ára.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazd. szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Kocsi acetylén-lámpák

Spritzbogen, kocsirud-, kézi-, asztali-, kerti-, istálló- ::

acetylén-lámpák.

Gőzeke acetylén-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF AUTOMOBIL RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., Mozsár-utca 9.

Városi üzlet: Liszt-Ferencz-tér 15.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Telefon 16-28. Sürgőnyozim: „Pneumatik”.

..... Eladó

32 db saját nevelésű, előhasu, január első hetében lefiadó faj

mangalicza kocza

tenyésztés felhagyás miatt. Bővebbet **Schillinger Mór** tulajdonosnál, **Magyar-Kakucs**, posta, vasut **Rév**, Bihar megye. 1160

Betanított igásökrök, tehének, üszők, tenyész bikák

állandóan kaphatók gróf **TELEKI ARVÉD** fehér magyar gulyájából, drassói uradalomban, posta, vasut, távirda: **KONCZA.** 963

A nagykorpádi gazdaságban eladó

három Belgiumból importált kiváló testalkatu és csontozatu, teljesen korrek, tenyész-igazolványnyal bíró **2³/₄ éves ménló.** Előjegyzést elfogad azonnali vagy későbbi szállításra francia irányu husmerinó kosokra, valamint 120-140 fiatal számeletti tenyészanyára. — Eladásra kerül tava-zi szállításra betegségtől teljesen ment többféle-faju vetőburgonya. Felvilágosítással szolgál **Politzer Géza, Nagykorpad, Somogy megye.** 1157

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Ingyen

küldjük meg a most megjelent gazdasági szakkönyvek jegyzékét 1909. "Patria" részv.-társ. gazd. szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

MAGYAR GAZDÁK ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE

Értékesít húsfeleket, baromfit, vadfelet, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindennemű élelmiszert. Hordóbor-értékesítő osztály. — Égetett szeszes italok értékesítése.

A szövetséget tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Kirendeltség: Közp. Vásárcsarnok.

:: BUDAPEST ::

— Igazgatóság és központi iroda: —

IV., Veres-Pálné-utca 40. sz.
A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET VEZÉRKÉPVISELŐI.

Baromfiüzem: Budapest.

Élelmiszer-árúháza (IV., Vámbárcsörút 8. sz.) hús-, csemege-, fűszer-, bor- és nagyban! osztályal. — A maga nemében egyedül álló élelmiszeri intézet.

Fiókok: Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy, Székelyudvarhely, Fiume, Erdélyi birtokosok ottani fiókjainknál mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket a legújnyosabban vételezhetnek.

Pallini báró Inkey Pál iharosi tógazdaságában

kiválóan szép 2-3-nyaras pontyok, igen szép 1-nyaras pontyok, anyapontyok, süllők, harcsák, amerikai törpe harcsák, czompók és naphalak kaphatók tenyésztés céljaira :: ::

Árjegyzéket kívánatra szivesen küldünk.

Vasutállomás: Csurgó vagy Nagykanizsa. Posta és távirda: Iharosberény. 1140

Nagy loárverés Diószegen.

Mezei lovasut létesítése következtében loállományunkat redukáljuk, folyó évi december hó 21-én (hétfőn) d. e. 9 órakor a cukorgyár udvarán Diószegen, mintegy

100 drb igásló

kerül árverés útján eladásra. A lovak eladása az árverés előtt közzendő feltételek mellett történik.

Diószegi Cukorgyár (Pozsony m.).

1167

1378/1908. szám.

Hirdetmény szakiskola felvételére.

A gödöllői baromfitenyésztő munkásnöket képző m. kir. iskolán 1909. évi január hó 15-én kezdődő egy éves tanfolyamra ezennel pályázat hirdetik.

A tanfolyam célja "kizárólag női növendékeket a baromfitenyésztés minden ágában általában, de különösen a gyöngy baromfitenyésztési telepek körül előforduló mindenféle munka ellátására gyakorlatilag kiképezni.

Az iskola a m. kir. földművelésügyi miniszter felügyelete alatt áll. Az oktatás főleg gyakorlati: a növendékek az iskola telepén előforduló és a baromfitenyésztéssel kapcsolatos mindenféle, valamint kerti munkát végezni kötelesek.

Felvétel iránti bélyeges kérvények a m. kir. földművelésügyi miniszterhez eljuttatva az iskola vezetőségénél Gödöllőn, legkésőbb folyó évi december hó 31-ig okvetlenül benyújtandók. Hiányosan felszerelt vagy elkésve benyújtott kérvények figyelembe vételül nem fognak.

Felvételi feltételek: 1. 16 évet betöltött és 30 évet meg nem haladt életkornak igazolása (születési bizonyítvány); 2. erős, egészséges testalkat igazolása orvosi bizonyítvánnyal; 3. a magyar nyelv tudása; 4. annak igazolása, hogy belépni óhajtó irni, olvasni tud (elemi iskolai bizonyítvány); 5. kiskoruknál szülői, vagy gyámi nyilatkozat arra nézve, hogy a felvett növendék az iskola kötelekéből nyomós ok nélkül el nem távozik; 6. védhímlőöltési bizonyítvány.

Megjegyeztetik végül, hogy az iskolánál ezidőszert 12 hely van rendszeresítve, melyek egyenként 480 korona állami ösztöndíj élvezetével vannak egybekötve. Részletes felvilágosítás Gödöllőn, az iskola vezetőségénél nyerhető.

1168

Az iskola vezetősége.

HIRDETÉSEK

A KARÁCSONYI NAGY MUTATVÁNY-SZÁMRA

csak folyó

hó 18-ig

vételnek

fel.

HIRDETÉSI ÁRAK:

- Egész oldal 100.- kor.
- Fél oldal 50.- kor.
- Negyed oldal 25.- kor.
- Nyolczad oldal 15.- kor.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladataul tűzi ki a belterjesztés és az eddiginél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szakmácsodás útján.

Kidolgozza az okosru gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemi tervet. Elvállalja a gazdaságok allanó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezéséről, vezetéséről és azok lezárásáról. Elvállalja a gazdasági számvitelnek felülvizsgálatát vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Evi zárlatokat és jövedelmegzóségi számításokat elkészít. Tanácsot ad birtokbérbeadásnál, valamint mezőgazdasági pénz- és hiteltügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgáltat és vitás ügyekben a választott szakbírói tisztviselő elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékebecsöléseket végez. A bejelentett éia. ó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdatisztakat és egyéb képzettséggel rendelkező személyeket keresőket nyilvántart. Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivételét és utólagos esetén az összeg visszatérítését készíti. Adóelengedések ügyében utólagos igazítással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály ügyirányító működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Magyar fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentett:

Eladó birtok:

- 187 m. hold pilliscsabal vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytér Nyerges-telepen, Dunától 10 p. Tejegzdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csűrökkel megtervezve, 2 nagy pincével, 5 szobás lakás áruval, kárt verandával. 2
- 200 m. hold sík fekvésű l. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, meglehetősen épületekkel. 3
- 370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, az lakással és 5 hold díszkerttel, köves út mentén. 4
- 100 kat. hold körül 1. o. békásai föld, 15 percznyire a vasútvonalától, jó mekkel, a Ferenc-udvarostól 8 percznyire, urlak és gyümölcsösökkel. 5
- 600 m. hold Szatmár megyében, vasútvonalától 2 km.-re, kényelmes urlakkal. 6
- 1016 kat. hold Torontálban a Tisza és vasút mentén, köves úttal, egyszobás avagy csabás egy kiskorú-görével, csudó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész percznyire kizárólagos föld, egy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A velti mekényhőly a birtokon levő nagyobb össekkel, igen olcsó és előnyös körülmények között. 7
- 200 m. hold Budapesti fővonalon gyorsra 1/2 óra, vasútvonalától mintón 4 km.-re, meglehetősen gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urlakkal. 60 m. h. erdővel és szőlővel. 8
- 200 hold Nográdm.-ben, melyből 400 h. szántó, 5 h. rét, 5 h. kert, 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és út. Vasútvonalától a km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esztendő bérbe is kivethető. 9
- 384 hold szőlővel való, egyenes felületű, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetve, egyszobás házzal részletekben is eladó. 10
- 1000 m. hold Hort megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekvő, jó és elegendő épületek felszerelve, telehermentes, saját kérésés alatt áll. Esztendő bérbeadó. 11
- 2400 hold, 50 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kérésés alatt levő birtok, meglehetősen nagy kiterjedésű épülettel, 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomított, jó minőségű szeszgyár. Ára felszerelés nélkül 860,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esztendő bérbe adó. 12
- 200 hold Szilágy megyében, vasútvonalától 7 km. Fete részben szántó, fete részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és lehenyészésre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 13
- 200 hold, vasútvonalától 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 14
- Emlekes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75,000 K. 15
- 813 m. h. Borsod megyében vasútvonalától 6/8, épülő vasúttól 3 km.-re. Elégendő gazdasági épületekkel és külön belsőleg, melyen az urlak áll. 40 hold dohányengedéllyel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 korona. 16
- 2400 m. hold sík fekvésű vasútvonalától 1/2 óra, szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszáló-vás, 2 jó elhelyezett majorban kellesz. épületek. Urak lak 10 holdas parkban. Három vasúti vonal mentén. Ára 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradhat. 17
- 101 m. hold Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold akáczerdő épületekkel. 18
- 184 hold Pest megyében vasútvonalától mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó 16 urlakkal és kelő gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett. 19
- 189 m. hold Pest megyében vasútvonalától 1/2 óra, szántó, 350 legelő, 250 erdő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltörhető legelő tanyával együtt 48.000 koronáért. 20
- 400 hold, vasútvonalától 7 km.-re, országot mentén, 7 szobás lakóházzal és elegendő gazdasági épületekkel. 21
- 200 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 22
- 400-600 m. holdas jó minőségű birtok, jó út mentén, vasúttól nem távol, családoknak való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 23
- Kiszábró birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútvonalhoz közel, lehetőleg fővonalon. 24
- 400-1000 h. birtok, melynek meggyeése vágható erdő. 2016
- 1000 holdig cserébe fővárosi háztart. egy tulnyomóan erdőből álló, Hort, Nográd, Óbórn, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 2017
- 2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közelében. 2018
- 200 holdas birtok urak lakúval, lehetőleg Kecskemét vidékén. 2019
- 10-1500 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 2020
- 2000 hold elcsodend talajú birtok, csakkorépa vidéken, vasútvonalra közelében, szép kastélyval és parkkal, Borsostól legteljebb 6 órányira. 2021
- 800-1000 m. hold birtok, kelő gazdasági épületekkel felszerelve, meglehetősen lakóházzal. 2022
- 2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 2023
- 250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városokhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, telehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 2024
- 3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasúttól legteljebb 1/2 órányira jó úton. Lehet az egész birtok erdő. 2025
- 800-1000 holdig jó földet és épületekkel, instruktívál. A lakóház talában vagy város közelségben legyen. 2026
- 500-1000 m. hold lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sík fekvésű, vasútvonalhoz közelében. 2027

Birtokvétel:

- 1000 holdig cserébe fővárosi háztart. egy tulnyomóan erdőből álló, Hort, Nográd, Óbórn, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 2016
- 2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közelében. 2017
- 200 holdas birtok urak lakúval, lehetőleg Kecskemét vidékén. 2018
- 10-1500 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 2019
- 2000 hold elcsodend talajú birtok, csakkorépa vidéken, vasútvonalra közelében, szép kastélyval és parkkal, Borsostól legteljebb 6 órányira. 2020
- 800-1000 m. hold birtok, kelő gazdasági épületekkel felszerelve, meglehetősen lakóházzal. 2021
- 2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 2022
- 250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városokhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, telehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 2023
- 3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasúttól legteljebb 1/2 órányira jó úton. Lehet az egész birtok erdő. 2024
- 800-1000 holdig jó földet és épületekkel, instruktívál. A lakóház talában vagy város közelségben legyen. 2025
- 500-1000 m. hold lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sík fekvésű, vasútvonalhoz közelében. 2026

Bérbeadó birtok:

150 m. hold Nográdmegyében jó gazdasági épületekkel, épülő vasút mentén, október 1-től, esztendő január 1-től 6 vagy 12 évre 15

Birtokbérlet keresetlik:

150-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és reita tejgazdaság üzethető. 2330

300-1500 h. Erdélyben vasúthoz közel, jó urlakkal és gazdasági épületekkel, 498

2-3000 holdal tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehenészet üzethető. Urlak legalább 6 szobás legyen. 1908

1000-1500 m. hold lehetőleg síkfekvésű, előnyben részesül erdőntúllal birtok és síkfekvésű vasútvonalhoz közelében levő. 1908

Ezeken kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók letelepítésére alkalmas birtokokat és bérletsszövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar gazdaszövetkezetnél. Csakis közvetlenül a tulajdonosuktól fogad el bejelentéseket AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.

Felhívás a gazdákhöz. Míndama tisztelt földbirtokos és haszonbérlet urak, akiknek oklevéles gazdaszövetkezet, vagy más gazdasági alkalmazottakra szükségük van, felkérjük, hogy a náluk értesítésben 6 állásokról az OMGE. üzemi osztályát mielőbb értesítsen írvészekkel. Ugyanis ama helyzetben vagyunk, hogy kiváló minőségű állást kereső gazdatisztakat és egyéb gazdasági alkalmazottakat ajánlatunkhoz forduló egyesületi tagjainknak teljeren díjmentesen.

Szőlőoltvány! Szőlővessző!

A világhírű **DELAWARE** adja a legjobb bort; oltani, permetezni nem kell! Gyökeres 1000 darab 100 korona; sima 50 korona. Szőlőoltványok ezere: 140 korona, a leg-nemesebb fajokból. — Arjegyzék ingyen. — Rendelési cím:

SZIGYÁRTÓ NAGY MIHÁLY, Felsőseged. (Somogy m.)

Száritott répaszeletet melasszét és műtrágyát

jutányos feltételek mellett szállít: 105

Sebők Emil és Társa

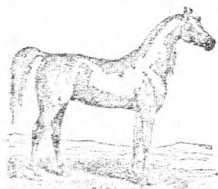
Budapest, V., Lipót-körut 2. szám.

!! Most jelent meg !!

Tizenkét év a Magyar
Gazdaszövetség törté-
netéből 1896—1908.

Ára 5 korona.

Megrendelhető a "Pátria"
r.-t. gazdasági szakkönyv-
kereskedésében, Budapest,
IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Eladó angol telivér ménló.

Báró Uchritz Zsigmond Bakony-pölöskei méne-
sében eladó **Előre** nevű 4 éves angol telivér
mén, jegytelen, sötétpej, 17 markos, teljesen
hibátlan, korrekt testalkatú, erős csontozatú
állat 5000 koronaért. A mén a nevezett ménesben, melynek postája
Noszlop, sürgönyállomása Devecser, vasutja Devecser vagy Pápa,
tekinthető meg.

1151

**Gazdasági könyvviteli
nyomtatványokat, levél-
papirokat, borítékokat
raktáron tart és egyéb**

NYOMDAI MUNKÁKAT

jutányosan és csinos ki-
vitelben készít

"PÁTRIA"

irod. váll. és nyomdai r.-t.

**BUDAPEST, IX.,
Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)**

Arjegyzékkel valamint költségve-
tessel is készséggel szolgálunk.

LEGKÖZELEBB MEGJELENIK A KÖZTELEK OLCSÓ KÖNYVTÁRA

ELSŐ FÜZETE: AZ ISTÁLLÓTRÁGYA.

Irta: CSERHÁTI SÁNDOR.

Ára 50 fillér.

Előfizetési díj az első évfolyamra (12 füzet) 5 korona.

Részletes prospektussal kívánatra ingyen szolgál az

OMGE könyvkiadóvállalata Buda-
pest, IX., Üllői-ut 25. sz.

("Pátria" r.-t.),

ahová az előfizetések is intézendők.

Erdély

Fod

megbiz
jarmo
sertése
egyéb
nálati
és azok
gyorsan
rekt f

Czlm: E
Társas
egyház

Bor

ökö
bo

1—2—
vábbá
romba
ket, ug
friss
a leg
egyeze
mennyi

Neizer

Való
friss
tehe
ten

szállító
árban,
ben és
ben; a
garancz
legszo
bizosít
állato
hatók.

Hoff
Pusztá-
Bonyh

Igen szé
tarka s

növe
és üs

ugyszín

járn
legjut

Klein

CZE
Megren
szerint
gadtatn

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbizásokat eltoadnak jarmos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szent-egyház-utca 2-ik szám.

Telefon 311. 4 4

Elsőrendű

Bonyhádi faj

vöröstarka

ökr- és üszöborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hízalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas vagy friss fejű teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik

Neizer Antal, Dombóvár Tolna megye.

Valódi bonyhádi frissfejű, hasas tehenet és mindenféle tenyészállatot

szállítok a legjutányosabb árban, a legjobb minőségben és bármily mennyiségben; a tejhozamra nézve garanciát vállalkozok és a legszigorúbb hízalást biztosítom. — Istállóban állatok állandóan kaphatók. 1118

Hoffmann Dávid Puzsta-Szentgyörgyi birtó Bonyhád, Tolna megye.

Igen szép, válogatott vöröstarka szumenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökr és üszöborjakat

ugyszintén legprimábbb lekötni való és

jármosökreit

legjutányosabb árakon ajánlanak

Klein Testvérek kereskedők

CZELLDÖMÖLK. Megrendelések egyezség szerint bármikorra is elfogadhatnak. 882

Allami félvér s hanoverani kanca után származó, 178 cm. magas, három éves, fekete m. eladó a dardai uradalomnál. posta-, távirde- s vasútállomás Darda. 5546

Vegyések

FAKULT BÓRKABÁTOK

sötét színekre tartósan festettek 4559

HALTENBERGER BÉLA ruhafestőgyárában, Kassa.

ALAPITTATOTT 1810.

Eladás

Alkalmi zongoravétel

Bösendorfer, Schwelger, Kerner, Wirtl kiváló mesterek gyártmányul 200 forinttól kezdve. Pianinók 160 frt, új zongora vagy pianinó 250 frttől kezdve, minden árban. Zongora-, zimbalmahangulások helyben és vidéken szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszakihozhatók. KEMÉNYI MIHÁLY, a M. Kir. Zeneakadémia szallítója. Budapest, VI. Király-utca 53. 1139

Uj végrehajtási törvénykérés és feleletekben

különös tekintettel a gazdasági ügyekre. Irta: Vantso Gyula dr. 55 fillér beküldése esetén bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Vadászfegyver. Ritka alkalmi vadászfegyver, fém, áron eladó. Köztiük Topleverkulu Lancaster 20 frt. Előlkékvő lakatszerkezeti modern Hammerflinte 40 frt. Snelleres Manlicher, Drilling, Winchester, válogatott, szelőkészletű és Hammerflinte kivételos is (ejektoros); angol vadászfegyver, különféle ismétlő és több más jó puskák is. Olcsón eladó Radó A. Egyetemter 5. Ugyancint néhány Hammerflinte fémre kaphatók. 4736

Tavaszi vetőbuza és Hanna-árpa eladó. Czím: Himod, Sopron megye. 6552

Tanulmány a berni szarvasmarháról. Hazai berni tenyészeteink ismertetése. Irta: Saccí dr. Kukuljevic József m. kir. állatorvos. Előszóval ellátta Monostori Károly. 39 ábrával. Ára 2 korona. Ezen fontos tanulmány a hazánkban lévő berni tenyészeteink ismertetéséig a legújabb tudományt szolgálja. Összesen 19 tenyésző berni tenyészét ismertet, és 39 képen mutatja be azok érd. kességét és szebb egyedeit. A könyv négy fejezetre oszlik: I. Tanulmány a berni szarvasmarháról. II. Történeti áttekintés. III. A tenyészetek ismertetése. IV. Visszapiantás és vezérelvek a berni tenyészete terén a jövőre nézve. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Akáczacsemete

Mauthner-magból, egy éves, 50-60 cm. magas, ezre 3 frt 50 kr., 70-80 cm. magas ezre 4 frt 50 kr., 2 éves, 120 cm. magas ezre 5 frt 50 kr. Gle-ditsia 3 tüskés, élősvénynek, egy éves, 60-70 cm. magas ezre 3 frt 50 kr., 50-60 cm. magas ezre 3 frt, 2 éves 11 m. magas ezre 5 frt, 2 éves 120 cm. magas ezre 6 forintjával kisebb és nagyobb mennyiségben, díjmentes jó csomagolás és a tisztelői vasúthoz szállítás mellett tavaszi kiültetésre megrendelhető. Százegzeren felüli rendelésnél 5 százalékos kedvezmény. Dobos Imre főszolgabíró facsemeteiskola-telepe, Tiszalök, Szabolcs megye. 1141

Eladó

67 m. hold szántó és 3 m. hold rét, prima talajjal, gazdasági épületekkel, közel a városhoz. Mint tejgazdasági kltálóan alkalmas, a magyarországi határon fekvő birtok megtelelő árban parcellázva is átvehető. Czím: Gladitsch, Magyaróvár. 5549

Sörárpát Hanna pedigée első utantermelés, ez évben Berlinben 1-ső, Budapesten 11-ik díjjal kitüntetve vetőmagnak ajánl Emődi Vilmos, Szécsény. 5466

Szölökáro

hasított ákáczfából 200, 180 és 160 cm. hosszúságban tavaszi szállításra nagyobb mennyiségben eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt kísérrel uradalom Kisterenne, Nógrád vm. 5553

A baromfiaknak nevelése

és járványos betegségeiknek sikeres gyógyítása. Irta: Zsaryáni Márton Ilka. Ára: 1.- K. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Rendkívül olcsó árban benzin- és nyersolajüzemi céspókoszletek, állandósított motorok minden célra a legköltségtérbeben legelőnyösebb feltételek mellett Szűcs Ödön cégénél Budapest, Nagy-mező utca 66. sz. alatt szerelhetők be. Aranjátokkal készíttel szolgálók, csereszíntel is létesíthet. 5561

Gőzoké, 20-as, elsőrendű gyártmány, ma nem új, mint alkalmi vétel, továbbá 40-es Diesel-motort ajánl Timar Edg cég Budapest, Lipót-körút 28. 5511

Adófizetők tanácsadója.

Utbaigazítást nyújt mindabban, amit az összes állami és községi adóról egy adófizető polgárnak tudni hasznos. Irta: Honffy Lajos. 2-ik javított és bővített kiadás. Ára bérmentes küldéssel 1 kor. 10 fillér. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Szállítható mezei vasút.

2400 méter, ke-est használva, váltókkal és billenőkocsikkal eladó Pajzs Gyula gazdaságában Ráczalmás, Fejér megye. 5497

Dohring-féle 2 db kévsőő aratógéj, rudhoró taligával, teljesen jó használható állapotban — két évig volt használatban — jutányos árban eladó. Bárdossy Viktor gazdasága Ráczalmás. 5572

Birtokeladás.

Vas megyében, a grác-budapesti fővonalon levő vasútállomástól 1/4 órányira és a városhoz is közel fekvő 500 bis hold elsőrendű földbirtok, melyből kb. 350 hold szántó, a többi rét és legelő, helyes felszereléssel, eleget ösztönözve, a községben modern, hasznosabb urakkal és jókarban levő gazdasági épületekkel együtt eladó. Felvilágosítást ad a birtok eladásával megbízott Kemencsai Közgazdasági Hitelbank r.-t. Czellódómők, Vas megye. 5469

Javaslatok az állólti gazdálkodás javására

Irta Forster Géza. Ára bérmentes küldéssel 2-10 K. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedésében, Budapest IX., Üllői-ut 25.

A Pa-Pátkai gazdaságban

Irta: Szilárd Gyula, a gróf Esterházy-féle osztrák földművelésiskola tanára. Tartalma: Pálinka- és cognac-főzés. A törköly és egyéb mint takarmány. A borsópru értékesítése. Borkonyerés törkölyből és borsópruból. Kék szőlő festőanyagának kivonása. Szőlőmagolaj-nyerés. Csersavoldat-készítés szőlőmagból. Ecetkészítés. 1 korona 60 fillér előleges beküldése ellenében bérmentes szállítja a „Patria” r.-társ. gazdasági szakírókereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

8-10000 kéve

Igen szép vasút- és Budapesthez, továbbá egy 2 éves gyönyörű bonyhádi tenyészbika eladó. Gerényi Péter Tárnok, Elvira-major, Fejér m. 5574

A sertéshizlalás,

különös tekintettel a sertésveszre. Irta: Bäcker György. 2-10 K. előleges beküldése ellenében bérmentes szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Zsupszalma

mintegy 100-120 métermássa, eladó. Métermássánként 4 kor. 50 fillér. Igen szép és jó zsup. Thomka István földbirtokos Nagy-kintz (Abaújmegye). 5570

Luczerna

1908. termésű, Állam- és birtokosok részére, biztos arankamentes mag, szákmétermássánként 70 frt-ért ad Szeghalom, előleges pénzbekeüldés mellett eladó: Deutsch Arthurnál, Pa-Tóviskes, a. p. Szeghalom. 5495

2000 q 5-6-szoros fel-szívó kepesseggel bíró tőzegalom

Feketebézsény vasutállomáson waggonba rakva 220 fillér utánvétellel kapható: Paulinyi János uradalmi intézőnél Pusztaszentgyörgyön, u. p. Lengyel-tóti, Somogy vármegye. 1136

MEZŐGAZDASÁGTAN!

Irta: Szilárd Gyula. A könyv tartalma és beosztása röviden a következő:

I. RÉSZ. Általános növénytermelés. A növény. A talaj. Földmívelés. Trágyázás. Vetés és vetések ápolása. Termények letakarítása és eltartása. — II. RÉSZ. Különleges növénytermelés. Gabonafélék. Hüvelyes, káposzta, olajos, szálaktakarmány, ipari és gyári növények. — III. RÉSZ. Kert és szőlő. Konyhakertészet. Gyümölcskertészet. Szőlőmívelés és mustkezelés. — IV. RÉSZ. Állattenyésztés. Az állati test. Állatok takarmányozása. Egészséges és beteg állatok ápolása. Állatnemesítési szabályok. Lótenyésztés. Szarvasmarhatenyésztés és tejkezelés. Juh- és kecskatenyésztés. Sertésenyésztés. Baromfitenyésztés. Háziállattenyésztés. — V. RÉSZ. Gazdasági üzletvitel. Gazdaságok bevezetése. Üzleti töké. Számadás és jövedelenszámítás. Mészés. Ára vászonkötésben 5- K. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz nyers lenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépelelenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Gazdák figyelmébe!!!

Most jelent meg: A pinczegazdaság melléktermékeinek értékesítése.

Irta: Szilárd Gyula, a gróf Esterházy-féle osztrák földművelésiskola tanára. Tartalma: Pálinka- és cognac-főzés. A törköly és egyéb mint takarmány. A borsópru értékesítése. Borkonyerés törkölyből és borsópruból. Kék szőlő festőanyagának kivonása. Szőlőmagolaj-nyerés. Csersavoldat-készítés szőlőmagból. Ecetkészítés. 1 korona 60 fillér előleges beküldése ellenében bérmentes szállítja a „Patria” r.-társ. gazdasági szakírókereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Gazdák figyelmébe!!!

Most jelent meg: A pinczegazdaság melléktermékeinek értékesítése.

Irta: Szilárd Gyula, a gróf Esterházy-féle osztrák földművelésiskola tanára. Tartalma: Pálinka- és cognac-főzés. A törköly és egyéb mint takarmány. A borsópru értékesítése. Borkonyerés törkölyből és borsópruból. Kék szőlő festőanyagának kivonása. Szőlőmagolaj-nyerés. Csersavoldat-készítés szőlőmagból. Ecetkészítés. 1 korona 60 fillér előleges beküldése ellenében bérmentes szállítja a „Patria” r.-társ. gazdasági szakírókereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA

Stádel géppárban, Győrött.

Fonóos ujdonság lötenyészőknek!!!

Az angol ló tenyésztése

és annak története Kladrubban, egyszersmind gyakorlati tanácsok a félvér-tenyésztőknek.

Irta: Motloch Rudolf cs. és kir. udv. ménesmester. Ford.: Bodor Elek földbirtokos.

Ára: 1 kor. 20 fillér.

Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedésében, Budapest IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Préselt búzaszalmát és zabaszalmát

szállít: elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska). 6808

BÉRLEVELEK

(Szegődségi levelek) az új osslédtörvény alapján összeállítva. Darabja 5 fillér.

Szegődségi könyvecskék Darabja 10 fillér.

Szegődségi főkönyv 25 ives 2 k. 50 f. 50 ives 4 kor. 100 ives 7 kor.

Kaphatók a „Patria” irod. vállalat és nyomdái r.-t.-nál, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Világhírű szabadalom 18 államban.

Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA

Stádel géppárban, Győrött.

Szénát Szalmát

nuhart, zabosbikkonyt bár mily mennyiségben

veszek és eladok.

780 Fejprésléshez modern gőz- és lópréseimet bocsátom eladó rendelkező sere.

SCHREIER BELA

takarmánygyáros Budapest, VII., Népszínház-utca 22. Telefon 20-52.

1909

Köztelek Zsebnaptár 4.- Borászati Zsebnaptár 3.20

Gazd. Számveteli Naptár 2.50 Erdészeti Zsebnaptár 4.-

Műszaki Naptár 4.- Művész Naptár 3.-

Kinöses Kalendárium 2.- Ath. Nagy Képes Naptár 2.60

Megrendelhetők a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Vétel

Megvételre keresek egy használt, de teljesen jó karban levő szalmaprést. Ajánlatokat Schillinger Alár, Magyar-Kakucs, posta Rev, Biharmegye címen kérek. 5575

Darálásra alkalmas II-III. oszt. gabonaneműket, főképp árpát keresek megvételre. Zabot is vennék. Mintázott ajánlatokat kér: Szikossy Aladár Viktória-gazdálkodó Budapest. 5571

Bor-seprüt

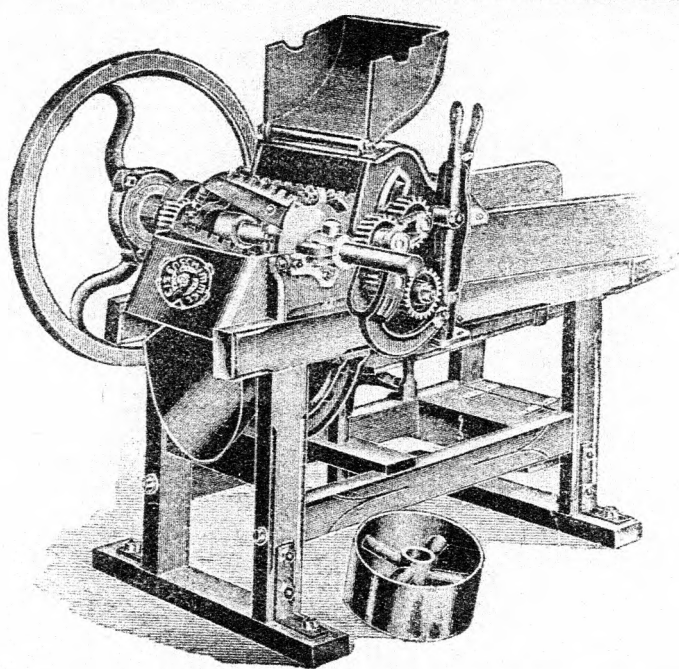
vagy romlott borokat

minden mennyiségben csakis nagyobb termelőktől vásárol

Kalmár Sándor

Budapest, V., Daák-Ferencz-ter 1. sz. Telefon 12-59.

Sürgőnyezim: Kalmárus Budapest.

Amerikai rendszerű shredderek
Kukoriczszártépőgépek
Kézi- és erőhajtású szecskavágók
Répvágók és répazuzók
Kukoriczamorzsolók és
daráló-matmok
Járgányok és közlőművek
Takarmányfüllesztő kazánok

a legmodernebb szerkezettel, elsőrendű kivitelben, utolérhetetlen munkateljesítéssel, olcsó versenyáron

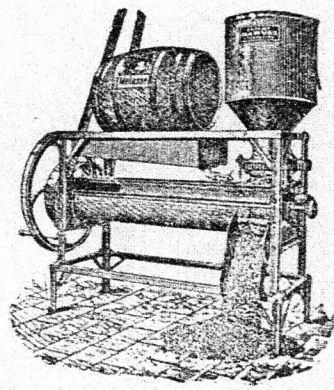
Bächer Rudolf, Melichár Ferencz cégnél

*Budapest, VI.,
 Nagymező-utca 68.*

*Dezérképviselő:
 Szücs Zsigmond.*

GŐZMIVELÉS.
 Nagyobb területek szántását gőzekével
 hajlandó vagyok elvállalni; épügy
 mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
 Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czímemhez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőszántási vállalkozó.
 BUDAPEST-KELENFÖLD.

Az egyedül megbízható erőtakarmany az, melyet a gazda maga állít elő!
 Ajánljuk szabadalmazott automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő
Agrikultura melasz erőtakarmanyt készítő gépeinket
 kézi- vagy hajtórőre berendezve!
 3-4 waggon áru előálltásánál a gép ára megtérül.
AGRIKULTURA MEZŐGAZDÁKAT
ELLÁTÓ R.-TÁRSASÁG iroda és mintatelepe
Budapest, V., Zoltán-utca 12.
 Melasz, szárított répeszelet, korpafélék, „Agrikultura” org
 trágya, eny-telen csontliszt stb. árusítása.
 Sürgönyözim: OXYGEN. Telefon: 99-44

Eladó házinyulak
 Számfeletti tisztavérű
EZÜST SZŐRME
 10 hónapos bak nyulaimat drbonként 10 K-ért; remek szép befedezett 11-12 hónapos ezüst szőrme anyanyulakat drbonként 20 K-ért eladok. Csomagolás ingyen. Az állatokért teljes szavatosságot vállalok s azokat vagy utánvéttel vagy a pénz előleges beküldése ellenében azonnal szállíthatom. **Hreblay Emil, Kolozsvár.** 1095

Most jelent meg!
 Háziállataink okszerű fakarmányozása és a takarmányok kliszámítása Legújabb elméleti alapján írta:
Kenese Ferencz főtitkár-tisztartó.
 Ára füzve 2 kor. 50 fill., vászonkötésben 3 kor.
 Megrendelhető a „Pátria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Asztaltűzhelyeket
 cselédlakások részére, kipróbált javított szerkezettel, melyek igen kevés fűtőanyagot fogyasztanak, ajánl:
Krén J. cs. és klr. szabad, folytonégő Székesfehérvár.
 Árjegyzék és költségjegyzék ingyen.

LEG-BECSESEBB AJÁNDÉK

A KÖNYV!

Disz- és ajándékkönyvekről, ifjusági iratokról, imakönyvekről, gazdasági szakkönyvekről részletes árjegyzéket

INGYEN

küld a „Pátria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

VILÁGREKORD! **VILÁGREKORD!**

A világon a legelső szabadalmazott Kétgéprendszerű forrógőzeke 300 fokot meghaladó gőztulhevítéssel. ::::

Schmidt Vilmos mérnök doktor szabad. füstcső-tulhevítője.
 Egyetlen gőztulhevítő, melyről a gőzekegyártásban egyszerűségénél és szoliditásánál fogva — a gép súlyának emelkedése nélkül — egyáltalán szó lehet.

50%-kal nagyobb munkateljesítés, 30% szén- és 40% vizmegtakarítás mellett.

3400-nál több dr. Schmidt-féle szabadalmazott gőztulhevítő van üzemben vasúti mozdonyokon.

E G jegyű gép, mindegyik:
 200 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
 300 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

E K jegyű gép, mindegyik:
 170 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
 250 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

Kétgéprendszer, sodronykötélátvitel. Ugy nedves. mint egészen száraz esztendőkbén egyedül biztos munkateljesítés.

Szakprofesszorok által szántóföldeken végzett kísérletek eredményéről értesítéssel, kimerítő felvilágosítással, prospektusokkal és költségvetéssel érdeklődőknek díjmentesen, **KEMNA J. gőzek egyára magyarországi igazgatósága** készséggel szolgál.

Interurbán telefon 91-21. **Budapest, IV., Kossy th Lajos-utca 8.** Sürgönyözim: Kemna Budapest.

„Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. — Az Első Magyar Papir-Ípar r.-t. papirosán.